

Ocak - Şubat 2019

ISSN: 1306 - 3731

Fiyatı : 10 TL.

14.
YIL

Akpınar

79.
SAYI

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Kuruluş T. : 01.01.2006

Kurucusu : İsmail ÖZMEL

TÜRKÇE BİR MUSİKİ DİLİDİR

Fatih KIZILKAYA

SENİNLE DOĞANLAR...

Saim SAKAOĞLU

**SEVİNÇ ÇOKUM'LA
ROMANCILIĞI ÜZERİNE
BİR SÖYLEŞİ**

**CUMHURİYETİ OSMANLIDAN AYRI
GÖSTERMEYE ÇALIŞMAK
KİMİN İŞİNE YARAR?**

İsmail ÖZMEL

**BAHAETTİN KARAKOÇ'LA
BİR YOLCULUK**

Abdülkadir GÜLER

ZAMAN KAVRAMI

Bedrettin KELEŞTİMUR

Akpınar

14
YAŞINA
GİRDİ

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Murat SOYAK
Nevzat TOPAL

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Em. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esma ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Tanesi : 7 TL
Yıllık Abone Bedeli: 70 TL
Resmî Abone Bedeli: 150 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 50 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)
Banka Hesap No : Yapı Kredi Niğde Şubesi
İban : TR83 0006 7010 0000 0061 2945 53

GRAFİK & TASARIM

Hüseyin BİLEN

**BASIM YERİ
KARAN OFSET**

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmasın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 OSMANLIYI, ÖNCEKİ TÜRK TARİHİNDEN, CUMHURİYETİ OSMANLIDAN AYRI GÖSTERMEYE ÇALIŞMAK KİMİN İŞİNE YARAR?
İsmail ÖZMEL
- 7 BİR ÖLÜM YILDÖNÜMÜ: SENİNLE DOĞANLAR...
Saim SAKAOĞLU
- 9 BENİM ADIM AŞK
Erhan TİĞLİ
- 10 ÖLMESİN GAZELİ
Ali İhsan KOLCU
- 11 ÖYKÜ:GÖLGEÇİNİN GÖLGESİ
Ali Rıza KAŞIKCI
- 12 AYNANIN İZDÜŞÜMÜ
Hatice TÜRKOĞLU
- 13 ZAMAN KAVRAMI
Bedrettin KELEŞTİMUR
- 17 ŞİİRİMİZİN BEYAZ KARTALI
BAHAETTİN KARAKOÇ'LA BİR YOLCULUK
Abdülkadir GÜLER
- 24 SEVİNÇ ÇOKUM'LA ROMANCILIĞI
ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ
Konuşan : Dilber TAHİROĞLU
- 32 KERKÜK MEKTUBU
Hikmet ELİTAŞ
- 33 AY GÖKLERDE
İsmail ÖZMEL
- 34 AĞLAMAK YEŞERTİYOR KURUMUŞ TOPRAKLARI
Mehmet BAŞ
- 35 NİĞDE'DE ÜÇ KANDİL
Mustafa ERYAMAN (Arkeolog)
- 40 ONLARCA DÜŞMAN TEK DEVLET, TEK ADAM
Oktay TOSUN
- 42 OKUMANIN AYDINLIĞINA
ÇAĞIRAN KİTAP: "GÜL AYDINLIĞI"
İzzet IRMAK
- 44 AĞIT
Basri GOCUL

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

(14. Yılın İlk Sayısı)

TÜRK EDEBİYATININ DERİN VE GÜÇLÜ SESİ MEVLANA

13. Yüzyılın zirvesi Mevlana Celalettini Rûmî'nin Türkçe farsça (iki dil karışımı) yazdığı mülemma gazeli ilginç bir örnek olması bakımından buraya almak istiyorum:

- 1-“ Dâni ki ben zi âlem yalguz seni severmin
Ger der berem neyâî ender gamet ölermin
(Bilirsin ki ben bu âlemde yalnız seni severim
Eğer yanıma gelmezsen senin gamınla ölürüm.)
- 2- Ben yâr-ı bâ- vefâyem ber men cefâ kılur sen
Ger tû zi men nepursi men hod seni sorarmin
(Ben vefalı aşığım (sen ise) bana cefa ediyorsun
Şayet sen beni (arayıp) sormazsan, ben kendim seni (arayıp) sorarım)
- 3-Rûzi nişeste hâhem yalguz senin katında
Hem min çakır içermen hem min teyiş bilermen
(Birgün senin yanında tek başıma oturmak isterim
Hem ben şarap içerim; şarkı-türkü de bilirim.)
- 4- Mâhî çü Şems-i Tebriz gaybet nümûd ü goftâ
Ez men diğér mepursid men söyledim yazar min.
(Tebrizli Şems gibi bir ay kayboldu ve dedi:
Beni artık sormayın; ben söyledim, ben yazarım.)”

(Prof. Dr. Halil Erdoğan Cengiz. Açıklamalı, Notlu Divan Şiiri Antolojisi, 1967-Ankara, s: 8-9)
Aklına düşenin sataştığı, Mevlana'nın Türkçe Farsça mülemmasını özellikle aldım. O da Yunus gibi Türk kültürünün ve edebiyatının iki zirvesinden birisidir, birisi Türkçe yazmış, diğeri farsça yazmış ama Mevlana, kendi ikrarı gibi Türk'tür ve Türkçe anadilidir.

Dil zaman içinde bir gelişme gösterir, bu sadece kelime sayısının artması şeklinde anlaşılmalıdır; aynı zamanda toplumun büyük kesiminin de imkân nispetinde; kullanım alanına girmesi için gayret gösterilmelidir. Sözlüklerde kalan sözcüklerin dile büyük bir katkısı vardır. Bunu inkar mümkün değildir.

Böyle deyince eski Osmanlıcaya dönelim demek istemiyoruz. Millet fertlerinin bilmediği ve kullanmadığı kelimelerle şiir ve nesir yazmaya dönülürse, kimse bu metinleri okumaz. Onun için dilin eski metinleri unutulmamalı, hatta bu iş ciddi bir şekilde çocuklarımıza öğretilmelidir. Çünkü büyük düşünceler ve büyük şiirler ancak zengin bir kelime kadrosu ile düşünüldüğünde ve ifade edildiğinde bir anlam ve güç kazanır.

Bellekteki her kelime artışı, düşünce ufku bir basamak yükseltir.

Kelime kadrosu nasıl zenginleşir? Türkçenin kelime türetme yollarını kullanarak, yeni buluşların, alet ve kavramlarına karşılıklar bularak, dilde yabancı dil kuralları ile yazılmış, türetilmiş kelimelere Türkçenin imkânları ile karşılıklar bularak. Yani dil devamlı üzerinde çalışılması gereken bir hazinedir. Dili üzerinde hiçbir çalışma yapılmadan kendi haline bırakmak, zamanla zenginleşir demek bu işin önemini bilmemekle eşdeğerdir.

Dil üzerinde çalışmalar yapılırken sahadaki kelime kullanımlarını derlemek, eski metinlerde yaşayan kelimeleri gündeme getirmek, unutturmamak, Türkçenin diğer kollarında kullanılan kelimelerden ortak olanlar, akraba kelimeler de mercek altına alınması gereken konulardır. 12. Yüzyıla kadar Türklük dünyasında tek Türkçenin konuşulduğunu bilerek.

Dil hakikaten büyümlü bir sahadır. Bugün üslup, muhteva ve ahenk bakımından Türkçenin hakkını veren çok şairimiz ve yazarımız vardır. Onların edebiyat gündemine taşınması için neler yapılabilir, özellikle büyük merkezlerin dışında yaşayan şair ve yazarların eserleri ile kendilerinin tanıtılması halen çözüm bekleyen konulardan birisi olarak karşımızda durmaktadır.

Akpınar yine güzel yazılar, söyleşi ve şiirlerle huzurunuzdadır. Gelecek sayımız PEYAMİ SAFA dosyası olarak çıkacaktır. Yazılarınızı ve ilgilerinizi bekler, selam ve saygılarımı sunarım.

İsmail ÖZMEL

OSMANLIYI, ÖNCEKİ TÜRK TARİHİNDEN, CUMHURİYETİ OSMANLIDAN AYRI GÖSTERMEYE ÇALIŞMAK KİMIN İŞİNE YARAR?

İsmail ÖZMEL

Okumaya veya yazmaya devam ederken, bazen zıt bir soru aklınızın köşesinden geçer mi? Olumlu bir gidişatı anlatırken, olumsuz olsaydı kimin işine yarardı veya olumsuz bir olayı okurken, olumlu bir sonuç doğsaydı kimin işine yarardı gibi.

Böyle bir mantığın; işi yokuşa sürmek; olarak değerlendirilmesi mümkündür. Yani uyumlu bir gelişmenin adeta önüne taş koymak gibi bir şey. İnsan mantığını düşünmeye sevk edecek bir metot da diyebilirsiniz. Ama eğitici bir rolünün de olduğunu söylemeliyiz.

Osmanlıyı, önceki Türk tarihinden, Cumhuriyeti Osmanlıdan ayrı göstermeye çalışmak kimin işine yarar sorusuna cevap ararken kendi kendime böyle bir cümle bize ne kazandıracak diye sormak ihtiyacını duydum. (07.01.2019 pazartesi)

Daima olumsuz bir tezi savunmak, olan şeyleri yanlış bulmak ve bundan biz adam olmayız diye bir genel sonuç çıkarmak kimin işine yarar farkında mıyız?

Her zaman meselenin olumlu tarafına bakmak, her şeyi toz pembe görmek ve göstermeye çalışmak için de aynı soruyu sorabiliriz, kimin işine yarar? Böyle bir tezin ısrarla tekrarından kim veya kimler yararlanır?

Belki yönetimin işine gelebilir ve demek ki iyi yönetiyoruz diyebilirler ve böyle kendi taraftarı gibi gördüğü bu görüş sahiplerine bir menfaat temin edebilir en azından sempati ile bakabilirler.

Sonra işler yavaş yavaş kötüye yönelince bu sefer de ülke aydınları ne oluyor bunlar da nereden çıktı demeye başlarlar.

Demem o ki, hep aynı şeyleri tekrar etmek her zaman bir hayra vesile olmaz. Olaylar devamlı şekilde evrilip, dolambaçlı hale gelmesine rağmen, siz olumlu veya olumsuz söylemlerinize devam ederseniz, yeni bir probleme zemin hazırladığının farkına varmazsınız. Çünkü siz kendinizce hakikati bulmuşsunuz, başınız ağrıyorsa eskiden aspirin al derlerdi. Bu tarz düşünenler nerenizi beğenmiyorsunuz diye soruyor ve cevap ne olursa olsun, bir aspirin al geçer demeye kadar götürüyorlar konuşmayı.

Reçete hazır, her şey güzel ve iyi, ama araba gelip istinat duvarı yıkılan çukura düşünce niye böyle oldu, demeyi biliyor ama niçin oldu denilmediği için, araştırılıp

sebebinin bir kasıttan mı yoksa bir kusurdan mı meydana geldiği araştırılmadığından, işin üzerini küllemeyi tercih ediyoruz. Tabii ki bu durum dikkatli vatandaşın gözünden kaçmıyor.

Peşin yazılmış klişelerden kurtulmadıkça hiçbir baltaya sap olamayacağımızı öğrenmeden, hiçbir şeyin özünü, esasını, doğrusunu öğrenemeyiz.(10.01.2019 perşembe) Cumhuriyet Osmanlıyı yok saymıştır, belki böyle düşünenler halen olabilir ama normal insan mantığı, babasını, dedesini, daha öncekileri, anne sülalesini nasıl yok farz eder. Böyle bir bağ kurmak hangi gerçeğe aykırıdır? Neslinden gelenleri tayin etmek insanların elinde mi? Sizden sonra gelecek nesilleri de tayin insanın iradesi içinde değildir. Tabii süreç kendi kendine ulanır gider.

Birtakım eksik bilgiler ve düşünceler olaya böyle bir zaman silsilesi içinde bakmayı zorlaştırabilir. basit bir mantıkla, kurtuluş savaşını kazanan Türk milleti ve onların kumandanları Osmanlı paşaları ve osmanlı yönetiminin vatandaşları yani Türk milleti değil midir? Elbette bu insanlar gökten inmediler. bakınız devamlılığın resmi burada ne kadar açık ve seçik bir şekilde görülüyor.

Böyle bir bakışı kabul etmeyenler, tenkit edenler elbette bazı tarihi ve kültürel gerçekleri bilmemiş olabilirler. onlara öyle anlatılmış ve böyle bir bakışın kimin işine yarayacağı da asla akıllarına gelmemiştir. çünkü verilen eğitim olayların sebeplerine bakmayı yeğlememiş ki? bir bakterinin uzviyette açtığı yarayı bırakın, insana o bakteri kadar bile güç ve irade izafe etmeyen bir mantık, nasıl olur da kendisine anlatılanları bir değerlendirmeye tabi tutabilir. dedem çanakkale’de, babam kurtuluş savaşında gençliğini ve sağlığını yitirdi ama vatan kurtuldu diyor ve bununla iftihar ediyor. Doğru ve güzel ama cumhuriyetle osmanlıyı birbirine düşman gibi gösteren mantık bu insanlara etkili olmaya devam ediyor. Temeli bir düşünme ve eğitim meselesi olduğunu biz çok sonra öğreniyor ve anlıyoruz.

Tarihin en eski dönemlerinden beri resmi dil türkçe olmuş ve devlet kayıtları türkçe olarak yazılmış ve bugün arşivlerden inceleyerek tarihimizi, kültür ve sanatımızı açıklamaya çalışırken elimizdeki belgelerin türkçe olması fevkalade bir zenginliktir. yabancı türkoloğlar bu kayıtları incelerken türkçe öğrenmek durumunda kalmaları bile takdire şayan bir hadisedir.

Demek ki Türkçe hem konuşma ve anlaşma vasıtamız hem de tarihimizi, kültür ve medeniyetimizi günümüze nakleden belgelerin de dilidir. İşte size tarihin çok eski dönemlerinden beri nesilleri ve devirleri birbirine bağlayan müthiş bir bağ Türkçe, ortak değerimiz ve ortak varlığımızdır.

Türk devlet hayatının resmi arşivleri, belgeleri, uluslararası antlaşmalar, kanunnameler, tayin ve terfi evrakları, eğitim ve öğrenim belgeleri, devlet harcamaları, maliye gelir ve gider kayıtları, ihracat ve ithalat evrakları, toprak rejimleri, tanınan imtiyazlar, nüfus kayıtları, mahkeme zabıtları, yaylakiyeler, otlakıyeler, tapu kayıtları, ferman ve mahkeme kararları tamamı Türkçe olarak ve devir devir değişen alfabelerle yazılmıştır.

Bu belgeler ve arşivler tarihin en eski dönemlerinden bugüne devam eden bir devlet geleneğinin en güçlü delilleridir.

Hakikat saçların ağarmasını mı bekler? Çavdar başağı tevazu nedir bilmez, başı hep dik tutar, buğday başağı görünüz ki başı yerededir.

Başbakanlık arşiv dairesini ve diğer kütüphanelerdeki belgeleri tasnif eden araştırmacıların incelemesini mümkün kılan demokrasi ve bilim anlayışıdır. bütün bu belgelerdeki gerçekler ve yanlışlar, diğer devlet kayıtlarıyla karşılaştırılarak tarihi gerçeklerin ortaya çıkması ortak Türk tarihinin ve Türk kültürünün eseri değil midir?

Tarihi devamlı kılan başarılı ve başarısız bütün yöneticiler, bürokrasi ve devlet gelenekleri ve devlet işleyişini tanzim eden yasalar ve yönetmeliklerdir. Tarihin bilinen en eski dönemlerinden günümüze akıp gelen, kültür ve medeniyet kervanı olarak Türk Milleti, devlet kurup yönettiği ve vatan haline getirdiği coğrafyalar da bu devamlılığı görmemek mümkün değildir.

Vatan kıldığımız coğrafyalardaki mimari eserler, camiler, sebiller, şadırvanlar, su sarnıçları ve su kanalları, yollar, köprüler yapıldıkları dönemleri günümüze taşıyan, günümüze bağlayan bir kültür ve medeniyet kervanı değil mi?

Bilinen en eski tarihten günümüze kadar milletçe yaşanan olaylar, kesintiye uğramadan, abartmadan, olduğundan küçük göstermek gibi bir duyguya kapılmadan, her türlü başarı ve başarısızlıkları özellikle bu başarısızlıkların sebepleri üzerinde durarak yeni nesillere tarihimizi, kültürümüzü ve medeniyetimizi aktarmak hem bizi güçlü ve bilgili kılacak, hem de tarihin bu ilginç laboratuvarından günümüz yöneticilerine ve kültür adamlarına eksiklerimiz ve yetersizliklerimiz hakkında yeterli bir tecrübeyi aktarmayı başarmış olacaktır. Böyle bir gelişme Türk Milletinin bütün fertlerini kaderde ve kıvançta bir ve beraber ve daha da güçlü ve heyecanlı bir şekilde bütün değerlerine sahip bir inançla yetişmesini sağlayacaktır.

23 Mayıs 2003'de Üsküdar Sempozyumunda Prof. Dr. Halil İnalcık'ın, yaptığı konuşmada, tarihimizdeki bu devamlılıkla ilgili açıklamasını buraya almak istiyorum:

Konuşmasına: “ Bugün burada, hakikaten tarihi bir gün yaşıyoruz. Yurtlarına sahip çıkmayan milletler, yurtlarını kaybederler. Dünyanın incisi İstanbul üzerinde herkesin gözü vardır. Kıymetli idarecilerimizi, böyle bir bilinçle ve tarihimizin gerçeklerini ortaya çıkarmak amacı ile gerçekleştirdikleri bu sempozyum dolayısıyla candan tebrik ediyorum.”

Üsküdar Sempozyumunun açılış konuşmasını yapan Prof. Dr. Halil İnalcık'tan bir paragraf aktaracağım:

Sözüne “Bugün burada, hakikaten tarihi bir gün yaşıyoruz. Yurtlarına sahip çıkmayan milletler, yurtlarını kaybederler. Dünyanın incisi İstanbul üzerinde herkesin gözü vardır.” Girişinden sonra “konuşmama İstanbul için şöyle bir

müşahedeyle başlamak istiyorum; 1958 yılında Münih'te Bizantinistler kongresi toplanmıştı. Şu an aramızda bulunan değerli dostum Prof. Dr. Semavi Eyice de o kongreye katılmıştı. Kongrenin açılış merasiminde, Almanya Katolik Kardinali kürsüye çıkıp 'Ayasofya'nın kubbesindeki yıldız hiçbir zaman sönmeyecektir!' dediği zaman, kongre katılımcıları (200-300 kişi) ayağa kalktılar ve dakikalarca çılgınca alkışladılar. Bu olay, Avrupa'nın göbeğinde İstanbul'un fethi için ortaya konan duyguların ne nitelikte olduğunu göstermeye yeter." Prof. Dr. Halil İnalçık. Söyleşiler ve konuşmalar. İkinci baskı, 2013, Cilt :1, S: 299)

Selçuklular olsun, Osmanlılar olsun Anadolu'daki iki şehri hiç gözden uzak tutmamışlardır. Birincisi İznik, ikinci yüksek hedef İstanbul. Genişleme süreci içinde yöneticilerimizin meseleleri ne kadar derinlemesine bildikleri ve bilinçli bir şekilde yola koyulduklarını göstermektedir. Onun için İstanbul'la ilgimizin ve bilgilerimizin çok eskilere dayandığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

"Üsküdar bölgesi, İstanbul'un fethinden çok önce, Orhan Gazi (1324-1362) döneminde Hereke ve Pendik'ten beri Türklerin eline geçmiş bulunuyordu. Fakat ondan da önce buraya ilk ayak basanlar Osman Gazi'nin akıncılarıdır."

"Osman Gazi'nin bütün ama İznik'i abluka ile tecrit etmek, İstanbul'dan gelecek herhangi bir orduya yolu kapamaktır. Pachymeres Anadolu'nun dört bir yanından gelen bu akıncıların 5.000 kişi olduğunu bildiriyor bize. Bu seferlerde Kara Çebüş, Kara Tigin ve Akhisar kalelerini alan Osman Gazi'nin akıncıları, Geyve Boğazından geçerek Adapazarı ovasına indiler ve akıncılar oradan ganimet için İstanbul boğazına kadar geldiler. Üsküdar'ı ve Yoros (Hieron) kalesini yağmaladılar. (Pachymeres söylüyor bunu) Bazıları kayıklara binip İstanbul surlarına kadar geldiler." (Prof. Dr. Halil İnalçık. Age. S:300)

Konuşmasında konumuzla ilgili şu önemli ayrıntıyı veriyor: "Osmanlı rivayetlerinde bulduğumuz çok önemli bir kayıttır Osman Gazi şöyle demiş: "Benim ceddım Süleyman Şah'tır. Anadolu'ya benim atalarım Konya Selçuklularından önce gelmiştir." Bu çok ilginç bir kayıt Yani Osmanlılar kendilerini Süleyman Şah'ın devletinin bir devamı gibi görüyorlar ve bu yüzden İznik'i almak için bu kadar çaba gösteriyorlar." (Prof. Dr. Halil İnalçık. Söyleşiler ve konuşmalar. İkinci baskı, 2013, Cilt :1, S: 301)

Osmanlıyı, önceki Türk tarihinden, Cumhuriyeti Osmanlıdan ayrı göstermeye çalışmak ancak Türkiye ve Türk düşmanlarını sevindirir. Ülke ve millet olarak her yönü ile birlik ve beraberlik içinde olmamız, ülkemize ve insanlarımıza sahip çıkmamız gerektiğini hem tarih, hem de gözlemlediğimiz olaylar bize söylüyor. Tarihi değiştiremeyiz ama gelecek için alınması gereken tedbirleri düşünür, daha gayretli bir çalışmanın içine girebiliriz, diye düşünüyorum.

(31.01.2019 Perşembe)

BİR ÖLÜM YILDÖNÜMÜ:**SENİNLE DOĞANLAR...****Saim SAKAOĞLU**

Türkü uzmanı değilim, türkü derlemelerim de yok. Ancak Konya türküleri denilince bir tuhaf olurum. Bir Aksinne'yi, bir Barakanın Önü'nü dinlediğim zaman bir tuhaf olurum. Hele hele bir de bunları barana adını verdiğimiz yerel sanatçıların çalıp söylemesi yok mu ya... İşte o zaman daha da tuhaf olurum. Ayaklarım yerden kesilir, yükselir de yükselirim. Bu yaştan sonra rakçı, makçı, bilmem neci olacak halimiz yok ya...

Ama bir gerçek var ki güzel ülkemizin her köşesinin güzel türküleri var. Bir Yozgat Sürmelisi'ni, Tokat'ın Taşkıran'ını, Süpürgesi Yoncadan'ı. Aman Ormancı'yı, bir de Muharrem Ertaş'ın seslendirdiği Kalktı Göç Eyledi'yi dinledim mi keyfime diyecek olmaz.

Ebette türkülerimiz hüznün de yüklüdür, sevinç de... Özlem yüklü olanlara ne demeli bilmem ki. Kayseri'ye bağlarlar o türküyü çoğunlukla, öyle de, ama o türkü bütün ülkenindir, eskiden var olduğunu söylediğim kırk bin köyümüzün türküsüdür. Eskilerden kimlerin söylediğini bir hatırlayıversem ya...

Ahmet Gazi Ayhan'ı hatırlayanlarımız elbette hayattalar. Kayseri'nin Akçakaya köyünde (05.03.1921) doğmuş, İstanbul'da (09.02.1987) vefat etmiştir. Kırım Türklerinden olan eşi Yıldız Ayhan Hanım Ankara'da (1938) doğmuştur. Ayhan Ailesi bir dönem Türkiye radyolarının ki sayısı üçü geçmezdi, en sevilen sanatçılarıydı.

Yukarıda sözünü ettiğimiz Kayseri türkümüzün adı, Yârim İstanbul'u mesken mi tuttun'dur. Sözleri de Ahmet Bey'e ait olan bu türkümüzün ikinci birimi ise şöyledir:

Yârim sen gideli yedi yıl oldu
Diktiğin fidanlar meyveyle doldu
Seninle gidenler sılaya döndü
Gayrı dayanacak özüm kalmadı
Mektuba yazacak sözüm kalmadı

Evet, sılaya gidenler yedi yıl olmuş ama ebediyen gidenler ne olacak? Artık onlar hiç gelemeyecek. Kayserili gelinin bir umudu var, beklediği belki sekizinci, belki de dokuzuncu yılda gelecek ama ya öbür gidenler? Onlar bir daha hiç gelmeyecekler, gelemeyecekler...

Sevgili Mehmet İstemi, sen gideli tam elli yıl oldu, evet tam tamına elli yıl... 1969 yılının Ocak'ında, soğuk bir Erzurum gününde Asri Mezarlığın çocuklar bölümündeki minik kabrine seni ellerimle 'giden gelmez' yolculuğuna uğurlamıştım. Sen de masalların o sihirli sözlerine uyarak gittin ve de gelemedin. Zaten gelemeyeceğini de biliyordum.

Kardeşin de ellisine geldi de emekliliğini bekliyor. Seninle doğanlar artık dede oldular, emekli oldular. Sen ise o türküdeki gibi dönmedin. Ama benim gönlümde sen de bir dedesin. Belki seninki gibi iki ad koyacağımız bir torunum olsaydı ilk adı Saim bile olabilirdi. Hatta kız olsaydı belki de Saime koyardık ilk adını... Böylece ben de 2014'te yayımladığım Sâim-Nâme adlı kitabımın içine adaş dede-torunlar bölümüne adlarımızı ekleyiverirdim.

İlk çocuğumuzdun, ilk göz ağrımızdın, o yıllarda hayatta olan iki dedenin de ortak adları olan Mehmet ile adını taçlandırmıştık. Doktorların verdiği sağlık haberlerin anneninkiyle birleşince ertesi sabah lojmanlardaki evimize dönüverdik. İlk fotoğraflarını o yıllarda Dr. Öğr. Gör. olan, bölümümüzün hocalarından Haluk İpekten çekmişti, siyah beyaz olarak. Sonra başka makineler de seni ebedileştirdiler. Artık albümlerin sayfaları seni koruma altına aldılar yavrucuğum.

Sözü uzatmayalım, acılarımızı tazelemeyelim; ama bilesin ki sen hep kalbimizdesin. Uzm. Dr. Selcen ile Arş Gör. Seren kardeşlerin seni görmediler ama hatıraların ve fotoğraflarınla sen her zaman evimizdeki üçlüyü tamamlıyordun. 18 Haziran 1968'de merhaba dediğin dünyamıza 15 Ocak 1969'da veda etmiştin.

Ne de çabuk kaçıverdin dünyamızdan, acelen neydi? Niçin büyük büyük dedelerinin, nenelerinin yanına gitmekte böylesi acele ediverdin? Bak babacığın seksenine geldi. Onun elinden tutacak olan ilk güçlü eller seninkiler olacaktı.

Her Erzurum'a gidişim biraz da seninle baba-oğul olarak sohbet etmek içindir. Belki senden cevap alamıyorum ama senin vereceğin cevapları çok iyi biliyorum sevgili Mehmet İstemi'm, çok iyi biliyorum.

Her zaman dediğim gibi, biz annenle ikimiz seni oraya, Dadaşlar diyarına bir bekçi olarak, bizden bir hatıra olarak bırakıp geldik... Erzurum'dan ayrılıp dede toprağı Konya'ya geldiğimiz 1988 yılında sen 20 yaşındaydın, tam askerlik çağında... Ama sen sınırlarımızı koruma görevine çoktan başlamıştın bile...

Kavuşup görüşmek niyazıyla sevgili oğlum.

BENİM ADIM AŞK

Erhan TIĞLI

Benim adım aşk. İnsanları bencillikten, çıkarıcılıktan kurtarmak, sadece kendilerini değil, başkalarını da düşünmelerini sağlamak isterim ama kimi insanlar çıkarıcılıklarını, bencilliklerini aşk adıyla başkalarına sunarlar. Ben onları cennete çağırırım ama onlar nazla, kaprisle birbirlerinin hayatını cehenneme çevirirler. Ben kutsal bir duyguyum. Böyleleri ise beni basitleştirirler, adileştirirler, gökyüzüne çıkaracakları yerde yerin dibine geçirirler.

Oysa her aşk bir yüreğin sesidir; acı tatlı duyguların sabır ve özveriyle kaynaşması, bir potada erimesi, pişmesidir. Hamılar, çiğler aşık olamazlar. Beğenme, elde etme duygusunu aşk sanırlar, sahte aşklarla oyalanırlar, aşkla mide arasında bağ kurarlar, aşkın yolu mideden geçer, geviş olmayınca seviş olmaz derler, mideleriyle düşünürler. İki gönül bir olunca samanlık seyrân olur sözüne gülerler. Her şeyi parayla ölçerler.

Aşk akıl değil gönül işidir. Bir türküde aşık, “Bağa girdim ay çıktı/ Karşıma bir yâr çıktı/ Aman dostlar yâr değil/ Aklım başımdan çıktı” diyor. Ne kadar da haklı. Aşkın gelişi, aklın gidişidir zaten. Gerçek âşık, “Yeter güzelim yeter/ Naz etmekten ne biter/ Sağ gözüm senin olsun/ Sol gözüm bana yeter” ya da “Yârim yaran nerede/ Merhem olmaya geldim” diyebilendir. Sahte âşık, bulutlara, “Gidin bulutlar gidin/ Yârime selam edin/ Eğer yârim uykudaysa/ Uykusun haram edin” diye seslenir. Özverili âşık “Kıymayın insaf edin” diyerek sevgilinin uykudan uyandırılmasını istemez.

Gerçek âşık sevdiği için ölmeye hazırdır. “Niçin kondun a bülbül/ Kapımdaki asmaya/ Ben yârimden ayrılamam/ Götürseler asmaya” der. Sevgilinin elinden ölmek bile mutluluktur: Bahriyeli güzelsin/ Niçin beni üzersin/ Öldürürsen sen öldür/ Sevabıma girersin. Aşk insana, “Bana sensin cihanda ne lazım”, “Neyleyim sarayı, neyleyim köşkü/ İçinde salınan yâr olmayınca” dedirtir. Gönül bir kere sevdi miydi, hiçbir güzeli gözü görmez. Sevgilisine, “Kara bulutları kaldır aradan/ Ne kadar özenmiş seni yaratan”, “Seni doğuran ana/ Bal ile mi yoğurdu” diye seslenir, çünkü gönül kimi severse güzel odur.

Gerçek âşığın kıskançlığı bile zariftir: “Yüzünde göz izi var/ Sana kim baktı

yârim” diye sorar sevgilisine, “Başkasını seversen bil ki yaşatmam seni”, “Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun” demez. Seven sevgilisinden ayrıcalık ister: “Kalenin ardı bayır/ Gülü dikenden ayır/Yâr Allahın seversen/ Beni herkesten ayır” der. Seven sevdiğini hiçbir şeye değişmemeli ve şöyle demeli: “Eğmeli yâr eğmeli/ Fistan yere değmeli/ Benim sevdiğim güzel/ Dünyalara değmeli. Bakın bir ozan mani biçiminde ne diyor benim için:

“Şu dağlar bizim olsa

Her yanı üzüm olsa

Dünya cennete döner

Seven sevilen çoğalırsa.”

Ben de şöyle sesleniyorum aşksız insanlara:

Kalenin bedenleri

Koyuverin gidenleri

Baş köşeye oturtun

Seven sevilenleri.

Aman dikkat edin, “kazığa oturtun” demiyorum...Lafı ters anlarsanız, “Kaleden kaleye şahin uçurdum/Ah ile vah ile ömrüm geçirdim” demek zorunda kalırsınız sonra.

Kimi insanlar beni kanlı canlı görmek isterler. Gönül gözüyle bakmasını bilmeyenlerdir böyleleri.Bakın Shakespeare ne diyor: “Aşk gözle değil, ruhla görülür.”

Size kendimi ne kadar anlatmaya çalışsam da sözcükler yetersiz kalır bir yerde. “Aşk anlatabilmek için yeryüzünde var olan dillerden başka bir dil ister. (Eugene Delacroix)

Beni anlamaya değil, hissetmeye çalışın.

ÖLMESİN GAZELİ

Ali İhsan KOLCU

el ver sultanım,
hüküm senindir
aşk derdine düşen
müptelâ ölmesin

bir sayhaya açılır,
kalbi vuran son cemre
çoğalsın ufuklarca
vaveylâ ölmesin

ne kalır âşıklara
bir gizli dertten başka
sürsün geceler boyu
o hülyâ ölmesin

bir aşkın uykusunu
bölen ancak ölümdür
sussun bütün kâinât
o rüyâ ölmesin

her insan kendinin zindanıdır
ey zindancı çöz kalbin kilidini
hem yusuf
hem züleyhâ ölmesin

mehtâbın aynasında
büyür bütün acılar
şâir! yaz o kıssayı yeni baştan
leylâ ölmesin

illâ ölmesin!

ÖYKÜ:

GÖLGEÇİNİN GÖLGESİ

Ali Rıza KAŞIKCI

İşsizdi.

İssızdı.

Yaşadığı gerçek ya da rüya değildi. Gökleri arşınılıyordu bakışları. Sanki kendisi yürümüyordu da yeryüzü bir bant gibi ayaklarının altından kayıp gidiyordu. Dolaşıyordu başıboş sokaklarda. Başıboştu ama sonu dolu muydu sokakların?

Bir parktaki boş banka ilişti gözleri. Ansızın oturdu oraya. İki çocuk oynuyordu ilerde. Biri diğerini salıncakta sallıyordu. Gökyüzüne ulaşmaya çalışıyordu sallanan çocuk. Az ileride yaşlı, kalın gözlüklü bir kadın iri şişlerini batırıyordu örgüsüne.

Yerinden kalktı koyu gölgeli adam. Yüreğinde ince bir sızı ahenkle dans ediyordu. Dudaklarında bir şarkı vardı dünden kalma. İşsiz ve ıssız bir gençti işte. Kendisinden milyonlarca örneği olan bir canlıydı. Dükkânların yanından geçiyordu. Parlak camekânların önünden. Bir yazı ilişti gözüne. “Devren Satılıktır.” “İyi de hangi parayla?” dedi, içindeki ses. Doğruydı. Parası yoktu. Ama bir miktar umudu vardı. Umut ile devren satılık bir dükkânı alabilir miydi?

İçeri girdi koyu gölgeli adam. İhtiyar bir adam oturuyordu tahta masanın yanında. Epeyce yorgundu. Gözlerinden okunuyordu. Selam verdi koyu gölgeli adam. Selamını aldı ihtiyar adam. Buyur etti. Karşılıklı bakıştılar bir süre. Sonra nereden gelip, nereye gittiklerini sordular birbirlerine. Genç olan Allah’tan geliyor; ihtiyar ise Allah’a gidiyordu.

Dükkânda gözlerini gezdirdi. Raflarda şişeler vardı. Her şişenin içinde koyu bir karanlık. “Bu nedir?” diye sordu ihtiyara. “Bunlar mı? Bunlar gölgedir. Bu benim işim. Gölge satarım ben!”

Koyu gölgeli, işsiz ve bir o kadar da ıssız adam konuştu. “Gölge mi satıyorsun?” Çok şaşırılmıştı. Derken ihtiyara dükkân hakkında sorular sormaya başladı. Telkin ve teslim olana kadar sordu. Sonunda dükkânı almaya karar verdi. “Ama hangi parayla?”

Yaşlı adam dükkânı verdi umut ile. Senden dileğim, dedi sadece. Buradan kazandığının yarısını bana getir. Diğer yarısı senin. Bir de tek bir öğüdüm var. Güneş battıktan sonra sakın ha kimseye gölge satma! Sakın!

Söz verdi koyu gölgeli adam. “Güneş battıktan sonra asla satmam!” O zaman, dedi. “O zaman kendi gölgeni bir şişeye koyup en üst rafa koy. Yarından sonra dükkân senindir. Bundan sonra gölgeci sensin. Unutma!”

Gölge/sizlere Ömür!

Adam gölge satıyordu. Şaka yapmadan. İndirim günleri düzenliyor, raflara ilanlar asıyordu. “Bir gölge alana ikinci gölge yarı fiyatına!” “Gölgelerimiz ömür boyu garantilidir.” “Eski gölgeni getir, yenisini götür.” “Sezon sonu gölgelerde büyük kampanya!”

Bazen dükkânın önüne çıkıp bağırıyordu. Paranın tadını almıştı bir kere. “Evet, baylar bayanlar. Gölgelerimiz su geçirmez, eskimez, yırtılmaz. Söz dinler. Siz nereye giderseniz oraya gider, siz nereye gitmezseniz oraya gitmez. Ağzı da yoktur dili de. Tam sizlere göre. Gölge de durmayın. Gelin siz de bir gölge alın, sizin gölgenizde dursunlar. Gölgede duranın, gölgesi olmaz...”

Gölgeci, ihtiyara verdiği sözü tutuyordu. İhtiyarın nafakasını günü gününe teslim ediyor, güneş battıktan sonra kimseye gölge satmıyordu. Ta ki bir gün çok zengin bir adam çıkıp geldi. Tam güneş batmak üzereydi. Bir gölge istediğini söyledi. Gölgeci, güneşin battığını, kendisine gölge satamayacağını söyledi. Zengin adam çok ısrar etti. Paradan, altından, akçeden bahsetti. Sonunda gölgeciyi ikna etti. Bin altın verip, bir gölge aldı zengin adam. Hızla uzaklaştı sonra ikisi de dükkândan. İkisi de bahtiyardı.

Yıllar geçti aradan. Gölgeci zengindi artık. Her şeyi vardı, yokluktan başka. Dükkânın eski sahibi de ebedi âleme intikal etmişti. Artık işsiz ve ıssız da değildi.

Koyu gölgesini sorarsanız eğer...

Sormayın!

O gün zengin adama sattığı kendi gölgesiydi.

AYNANIN İZDÜŞÜMÜ

Hatice TÜRKOĞLU

Sen ağlayacaksın.

Ve sen dokunacaksın,

Sözsüz hıçkırıklarınla;

Dinmeyen gözyaşlarına...

Bu kavga senin! bu dava senin!.

Sen savaşıacaksın...

Unutma! Yalnız kendin için.

Kendinden başka yerin yok.

Denizde sensin artık!

Kendinden başka liman yok...

(Fen Edebiyat Fakültesi- Sanat Tarihi Bölümü

3. Sınıf öğrencisi)

ZAMAN KAVRAMI

Bedrettin KELEŞTİMUR

Zaman sözlükte,
“bir iş ya da oluşun, bir eylemin içinde geçmekte olduğu,
Geçtiği ya da geçeceği süre.”
“Bu sürenin belirli bir parçası”
Ahmet Haşim, ‘Merdiven’ şiirinde zamanı çok güzel anlatır;
“Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak...”
Geçmişe dönüp şöyle bir baktığımızda,
‘zamanın su gibi akıp gittiğini...’
İçerisinde, ‘kıssalarla dolu hayatın...’
Kendi romanını yazdığını göreceksiniz!
Thomas Mann ne diyorlar;
“zaman aktı, olgunluğu ve hizmeti artırmak için
Bize verilmiş en değerli sermayedir.”
‘zaman’ ve ‘sermaye’ kavramı ne kadar uyumlu değil mi?
Bizler zamanla birlikte, ‘ömür sermayesini tüketiyoruz’
Neleri tükettiğimizin farkında mıyız?
Hz. Mevlana ne diyorlar;
“İlahi adalette zaman aşımı yoktur...
O bir gün mutlaka tecelli edecektir...”
Kendimizi, ‘zamana mahkûm etmeyeceğiz’
Bir söz vardır, sıklıkla kullanılır;
“zamanı beklerken çok yavaş,
Korkarken çok hızlı,
Kederliyen çok uzun,

Sevinçliyken çok kısa...”
Güzel günlerin nasıl geçtiğinin farkına bile varamazsınız!
Hasta yatağında bir gece, ‘bitmeyen bir kâbus gibi...’
Zamanı, ‘cehenneme...’ çevirmeyelim!
Zamanı bir dantel gibi işlerken nelere dikkat edeceğiz?
Sabra, sükûta, esenliğe, selamete, tahammüle, hoşgörüyeye...
“güzel gören, güzel düşünen hayatı da güzelleştirir!”
Kaşgarlı Mahmut ne diyorlar?
“Aceleci sinek, süte düşer.”
İnsanın fıtratında var, ‘acelecilik...’
Nefsin körüğü de ‘acelecilik’ yani tahammülsüzlük değil mi?
Zamanı, ‘sabırla çekeceğiz’
Tagore ne diyorlar;
“Boş zaman yoktur, boşa geçen zaman vardır!”
İnancımız, “iki günü eşit olan zarardadır” buyuruyor
İnancımız, “hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya,
Yarın ölecekmiş gibi ahrete çalışınız!” diyor!
Zaman elimizde bazen terazi ve bazen de ölçü olacak!
Ne diyorlar?
“Ömür kotanız sınırlı değil,
Zamanınızın değerini bilin...”
Şu dünya hayatını, “bir büyük maratona...” benzetebilirsiniz!
Vasat ama ‘istikrarlı bir yolculuk’
Sapmalar değil, ikilemler içerisinde bocalama, çelişkiler değil...
Sağlıklı bir irade ve kararlılık...
Weber’e kulak verelim;
“zaman su gibi akıp gidiyor derler,
Hâlbuki zaman değil, biz geçip gidiyoruz!”
Gerçekte, ‘kader çizgisinde’ akıp giden bizleriz...
Bir nehir yatağını düşününüz...
Dar boğazlar, vadiler, engebeler...
Bütün bunlarla birlikte, ‘su kendi yatağında ilerliyor’
Hayat serüveni de bir nehir yatağı gibi...
Kendi mecrasında akacaktır!

Zaman Kavramı, Kur’anda da yer almaktadır

Rahman Suresi 5. Ayette buyruluyor;
 “Güneş ve ayın hareketleri bir hesaba göredir”
 Bir şiirimizde şöyle diyoruz;
 “Kâh karanlıkta, kâh aydınlıkta
 Bir minval üzere kâinat yüzmekte

Kâh kısalmakta, kâh uzamakta
 Gölgele ki sahibiyle gezmekte

Kâh soğumakta, kâh ısınmakta
 Ölüp-dirilen kâinat mahşeri çizmekte”

Bir diğer şiirimizde ise şöyle sesleniriz;
 “Zamanı iplik yaptım, fikri kat kat ördüm
 Düşüncede her düğümü kaskatı gördüm
 Tefrik ile ifrat arasında, Ey akıl!
 Öрта yolun dışında her adım kördüğüm”

Zamanla bütünleşen bir hayat...
 Bazen mekânlar sağır, hantal mı hantal
 “Kahvehaneler” isimli şiirimizden;
 “Körlük ve sağırlık, Kahvehane...
 Zamana, mekâna ve insana ağırlık...”
 Çalışmayan ve üretmeyen bir toplumun fotoğrafı...
 O fotoğraf bizlere, ‘zaman israfını da’ tarif eder.

“Erenler Bahçesinde” zaman ve huzur içiçedir.
 Bir şiirimizde şöyle deriz;
 “Huzuru çimlendiren erenler bahçesi
 Bütün güzellikleri zamana içirmekte...

Zamanki kanatlanmış bin bir kuş misalinde
 Şairlerin dünyası masallar devşirmekte...

Erenler dergâhında, Somuncu Baba derler
 Elinin yoğurduğu, nefesi pişirmekte...”

Tiyatroya gittiniz mi?
Oyun perde perde açılır ve kapanır...
Bir şiirimizde şöyle deriz;
“Hayat, ‘zaman zembereğinde’
Kılıç kalkan oyunu,
Perde, perde açılır..
Hayat boyu, perde, perde kapanır...”

“Zaman Kavramı...” içimizde ki bir kavram
Bosna-Hersek Şiirimizden;
“Uzağında değil,
İçinde yaşamaktayız, zamanın..
Zaman, insaf dilerken
İnsanlığın elini işret tutar...”

Şu Hadis oldukça önemli ve ‘asrımızı işaret etmektedir’
“İnsanlar, babalarından ziyade zamanlarına benzerler!”
Sizlere, kültürel değişimin analizini verecek tarif...
Zaman ve ‘israf kavramını’ birlikte kullandığımız da olur
Balzac, “zaman öldürmek en pahalı harcamadır!”
Bizim gibi, ‘gelişmekte olan ülkelerin dramı’
Yunus’u, Mevlana’yı yaşatan nedir, “aşktır!”
Clairon, “Zaman herşeyi kaybettirir, ama sadece aşkı ebesi kılar”
Ferhat’ı, Mecnun’u, Kerem’i; “erdemli bir çile yaşatır!”
Zamanda kusur ararız değil mi?
“Nasıl bir zamana kaldık...” deriz.
Hâlbuki öyle değil?
“Ey insan, zaman sensin, sen iyi olursan zaman da iyidir,
Eğer sen kötü olursan zaman da kötüdür.”
Şunu da ifade edelim; “Her yarayı saran zaman değil, sevgidir!”
Zamana/ veya zamaneye; “sevgi ilacı içirmeliyiz!”

ŞİİRİMİZİN BEYAZ KARTALI BAHAETTİN KARAKOÇ'LA BİR YOLCULUK

Abdülkadir GÜLER

Son yıllarda birkaç şair ve yazar dostlarımızı kaybettik. Bunlardan Feyzi Halıcı, Ara Güler, A. Rahim Karakoç, Neşet Ertaş, Mustafa Ceylan, Arif Karakoç, Refik Durbaş ve yakın zamanda Bahaettin Karakoç'u öbür âleme gönderdik. Bu yazımı yazdığım sıralarda ünlü kadın tiyatro sanatçılarımızdan Gülriz Sururi'nin de öldüğü haberini aldım. Yolları açık ve aydınlık olsun. Başta ailelerine, sevenlerine baş sağlığı ve adı geçenlere Allah'tan rahmetler diliyorum. Bunların her biri sanatımızın ve kültürümüzün birer köşe taşları idiler.

Kahramanmaraş şairlerimizin ve ozanlarımızın harman olduğu yerdir. Hatta bu kente kültür merkezi diyenler vardır. Ben Bahaettin Karakoç'u yaklaşık yarım asırdan fazla özellikle kendine özgü şiirleriyle tanıyorum. 1970 – 1985 yılları arasında izlediğim ve bir kısım şiirlerimin yer aldığı İstanbul'da yayınlanan Hareket ve Erzurum'da çıkan Adımlar dergisinden tanıyorum. Daha sonraları Hisar dergisi ve Türk Edebiyatında yer aldığı şiirleriyle tanımaya ve sevmeye başladım. Zevkle okuduğum şiir kitaplarından Seyran (1973), Sevgi Turnaları (1975) ve Bir Çift Beyaz Kartal (1986) adını taşıyan şiir kitaplarını bana imzalı olarak armağan etmişlerdi. Bu kendine özgün şiirleriyle daha da tanımaya ve sevmeye başladım. Nitelikli şiirleri ve dik bir duruşu vardı.

2018'in son aylarında bir etkinlik münasebetiyle Adana'ya gitmiştim. 4. Çukurova Edebiyatçılar Derneği tarafından Uluslararası şiir ve Müzik Festivali programını hazırlamışlardı. Yurt dışından ve yurtiçinden 150 den fazla yazar ve müzisyen sanatçılar davet edilmişti. Ben de bu şairler buluşmasına davetli idim. 27 Ekim 2018 günü gezimiz sırasında Kahramanmaraş'tan gelen Tahir Görenli adlı bir arkadaşımız elinde bir kâğıtla ayağa kalkarak heyecan ve üzüntü dolu kısa bir konuşma yaptı." Kahramanmaraşlı şair Bahaettin Karakoç'un vefat ettiğini söylediler ve hemen ardından bir şiir okudular:

"Son kez çağırmıştı, koşarak gittim
Hoş muhabbetine hep eşlik ettim
Gece olunca da evime gittim
Ekim'de ıhlamur açtı dediler
Karakoç dünyadan göçtü dediler"

“Bir sabah mesajla uyanıverdim
 Sessiz uçtu “ beyaz kartal” dediler
 Bir takvime baktım habere girdim
 Ekim’de ıhlamur açtı dediler
 Karakoç dünyadan göçtü dediler”(1)

Bu şiir okuduktan sonra içimize bir hüznün ve acı çökmüştü. Ben şahsen çok üzüldüm. Hemen şiiri okuyan Tahir Görenli’ye seslendim, çok üzüldüğümü ifade ettim. Ruhlarına Fatihalar gönderdik ve acıları paylaştık. Şiiri istedim, bir yazı da kullanırım dedim. “ Hocam bu şiiri daha tam yazamadım, K. Maraş’a dönünce biraz düzeltir ve o zaman size göndereceğim “ demişti. Şimdi adı geçen şiirin tamamını Alkış’tan (S:103) te okuyorum. Bu iki beşliği bu sayıdan alıntı yaparak sizlere sunuyorum. Tahir Görenli’ yi de gönülden kutluyorum, gerçekten Bahaettin Karakoç’a yakışan bir şiir yazmışlardır. Emegine ve yüreğine sağlık diyorum.

Şair Bahaettin Karakoç şair bir aileden geliyor. Ünlü halk ozanımız Mihriban Şiirinin unutulmaz ismi Abdurrahim Karakoç ve Ertuğrul Karakoç’un(07 Haziran 2012), Eğitimci - şair Ertuğrul Karakoç’un da kardeşleridir. (Ertuğrul Karakoç 1936-2015), Alkış dergisi Bahaettin Karakoç için özel bir sayı hazırlamışlardır. (Alkış, yıl:18, Sayı: 103,Ocak- Şubat 2019) Bu sayının giriş bölümünden son sayfasına değin yazılarının tümü Şair Bahaettin Karakoç ile ilgilidir. Oğuz Paköz, Ramazan Avcı, Serdar Yakar, Oğuz Çetinoğlu, Abdulhakim Eren, Sıddık Özer, Bahaettin Karakoç’un oğlu Oğuz Karakoç, Mustafa Okumuş, Tahir Görenli, Arif Bilgin, Muhammet Yalçın Azizoglu, Yasin Mortaş, Şaban Özbilici Recep Şükrü Güngör’un B. Karakoç’la ilgili kayda değer yazıları ve Mehmet Kılıç’ın KARAKOÇ başlıklı şiiri yer alıyor. Bunların hepsini severek, Kimi cümlelerin altını çizerek okudum. Bahaettin Karakoç’un hayat öyküsünü, şiirlerini, Karakoç’un Dolunay Dergisinin nasıl çıkardığı imza ve şiir günleri hakkında geniş çapta bilgi vermişlerdir. Ellerine yüreklerine sağlık diyorum. Bahaettin Karakoç bağlamında gelecek kuşaklar için önemli bir kaynakça olmuştur. Ben başka ne diye bilirim.

Kahramanmaraş’ta kendi kıt imkânlarıyla 37 sayı çıkaran B. Karakoç’un “ DOLUNAY” aylık sanat ve kültür dergisine ben de abone olmuş kapanıncaya kadar abonem de devam etmişti.(Dolunay 1 Ocak 1986 yılında çıktı). Zaman zaman haberleşiyorduk. Bir ara “Dolunay” bana geç gelince B. Karakoç’a bir mektup gönderdim. Mektubun içinde“ Kahramanmaraş” şiirim ve üç rubai de vardı. Bu şiirim de Dolunay’da ilerki sayılarda yayınlandı.

Bu arada Bahaettin Karakoç’tan 23 Ekim 1986 yılında sanat, kültür içerikli bir mektup aldım. Bu mektup A 4 kâğıdına daktilo ile yazılmıştı. 1,5 sayfayı geçen bu samimi ve sıcak mektubunun alt kısmında Bahattin Karakoç’un mavi dolma kalemle yazılmış ıslak imzası vardır. O günlerde ne denli sevindiğimi ifade edemem. Aradan tam 32 yıl geçti. Bu uzun soluklu ve sıcak mektubu halen arşivimde saklı tutuyorum.

Bu mektubun bir bölümünü aslına sadık kalarak, sizlerle aynen paylaşmak istiyorum:

DOLUNAY

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi P.K. 77- 46001-K.MARAŞ

23 Ekim 1986

Aziz Kardeşim,

Kıymetli mektubunuzu aldım. Tabii üç rubainizle birlikte. Dostça ilgilerinize gönülden teşekkürler.

DOLUNAY' ın 10.Sayısının biraz gecikmesi gerçekten her tarafta dalgalandırmış okuyucularımızı, telefon eden edene. En ölü birdönemde bile holding dergilerinden daha da önce okuyucularına ulaşan Dolunay'ın, sadece birkaç gün gecikmesi, niye olumsuz çağrışımlar yaratır bilmem ki... Galiba okuyucularımıza sıradan bir hobi dergisi olmayıp, bir mektep (okul) dergi olduğumuzu hâlâ belletememişiz. Bu kısa gecikmenin iki ana sebebi vardır. Birisi; Eylül sayısının hemen arkasından yeni şiir kitabımı bastırmamdır. Bu iş çok zamanımı aldı ve çok yordu beni. Kitabı bastırıp getirdikten sonra da tekrar Dolunay'ın Ekim sayısını bastırmak için Ankara'ya gitmem az zamanımı almadı. İkincisi; o arada Ankara'da önemli bir trafik kazası geçirdim ve hâlâ ağrıları, şoku geçmiş değil. (...) Evet bu ay ki gecikmenin sebebi bu durumdan dolayıdır

DOLUNAY, hiçbir kimseye yabancı kalmıyor. Adıyla bile gönüllere ve kafalara gülümsemiyor mu? Sağ da beğenerek okuyor, sol da... Dolunay'a yağmur gibi yağan iltifatkar mektuplar, yazılar, şiirler, hikâyeler, desenler bu iddiamızın açık bir göstergesidir. Dergimiz genellikle üniversite çevrelerinde rağbet görmekte ve sürekli aranmakta, izlenmektedir. Gayemiz, büyük soluklu, ufukları geniş, dinamik genç bir kadro oluşturmak ve bu imzaları sanat-edebiyat-fikir dünyamıza onurla armağan etmektir. (...) Filan....Filan...dergide yazım, şiirim, hikâyem, çıkıyor da,. Siz derginize niye koymuyorsunuz, diye. Bizim Kabalacı olmadığımızı, kesin ölçülere vurarak iş yaptığımızı herkese anlatmak oldukça zor.... Dolunay'da A'dan Z'ye kadar ritmik ve estetik bir uyum vardır. Biz bu bütünlüğü korumayla mecburuz. İstifçi, sadece kuru nakilci ve kırk yamalı dergicilik kimseye bir şey kazandırmıyor artık.

Hiçbir kimseye yabancı kalmayan Dolunay, size yabancı kalabilir mi? Mümkün değil. “ Kahraman Maraş” adlı şiiriniz güzel bir şiirdir. Maraş'ın kurtuluş bayramında yayımlanmak üzere dosyalanmıştır. O günün anlamını yansıtmak için bu şiir gerçekten bir vasıta. Şubat sayımızda bu şiirinize özel sayfalar ayıracağım ve güzel desenlerle yayınlayacağım.(....) Siz bir heveskar değil, şiirin ne olduğunu bilen bir şairsiniz artık.

Sağlık ve başarılar diler, en enderin muhabbetlerimle gözlerinizden öperim.

Aziz kardeşim Abdülkadir Bey.

Haydi Allah'a emanet olunuz.

Bahattin KARAKOÇ

(İmza)

Bu mektubu, 27 Ekim 1986 da aldım. Dediği gibi 'Kahramanmaraş" adlı şiirim Şubat 1987 sayısında yayınlandı. Dolunay üç yıl gibi yayının ardından 37. sayıdan sonra kapandı.

Şiirimizin Beyaz Kartalı diye anılan Bahaettin Karakoç'la hiç dostluğumuz kapanmadı. Her yılbaşı ve bayramlarda tebrikleşiyoorduk. Bazen telefonla da olsa hal hatır soruyorduk. Onunla iki kez şiirimizin başkenti sayılan Elazığ'da düzenlenen Hazar Şiir Akşamlarında bir araya geldik ve de kucaklaştık, fikir ve düşüncelerinden yararlandık. Sıcak, cana yakın ve sevecen bir insandı. İnsana tepeden bakmıyordu. Türkçesi adam gibi adamdı. Yazdığı şiirini yaşayanlardandı. Ben şahsen üç kez Hazar Şiir Akşamlarına katıldım. 2004,2006 ve 2008 Hazar şiir Akşamlarına katılmak nasip oldu. Bu şiir akşamlarının ikisinde de Şair Bahaettin Karakoç ve Bekir Sıtkı Erdoğanla görüşmek ve onların fikir düşüncelerinden yararlandım. 20-21 Eylül 2006 yılında Elazığ'da yapılan Uluslararası şairler buluşmasında Şiirimizin Beyaz Kartalı Bahaettin Karakoç adına bir panel düzenlenmişti. Bu panele bende dinleyici olarak katıldım.

Panel 21 Eylül 2006 Perşembe günü saat 14.00 de Fırat Üniversitesi Kültür Merkezinde yapıldı. Oturum Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kavaz, Konuşmacılar: Yrd. Doç. Dr. Tarık Orhan ve Bayram Bilge Tokel idi. Kültür Merkezi bir hayli kalabalıktı. Konuşmaların Bahaettin Karakoç'un şiirleri üzerine idi. O gün aldığım notlardan bir kaçını buraya alıyorum:

Yard. Doç.Dr. Tarık Özcan konuşmasının bir yerinde şair Bahaettin Karakoç'un şiirlerinden birini okuyarak özellikle şiirinde vurucu imgeler kullandığını, imge konusuna şöylece deyindi ve şöyle bir örnek verdi:

Bir kuş sürüsü dar vakti

Mızrak duvarını aştı,

Avcıların solfejleri

Tüm namlulara ulaştı;

Hoyrat şakıyor takvimler.

Hayat söner hayatlara,

Gevrek gevrek güler zaman

Başak çatırdar alevde,

Yorgun bir ırmaktır duman;

Sığıda akıyor takvimler.

Yılan bileğler dişi
Karanlığın boynu buzul,
Hayalet gemiler yüzer
Umut sularında pul pul.

(Seyran – 1973-s:13.14)

Yrd. Doç. Dr. Tarık Özcan bu manidar ve imgeli şiiri okuduktan sonra aynen şöyle dedi: “Bahaettin Karakoç’un “Takvimler” şiirindeki bu imge düzeni, ilk mısra hariç alışılmadık görüntülere bağlanmıştır. Görüntünün karartıldığı bu şiirlerde, anlam metnin görünmeyen yüzünde yatmaktadır. Metin iç göndergeler arasında sayılabileceğimiz kuş sürüsünün “mızrak duvarını aşması” “Avcılarının solfejlere”nin tüm namlılara bulaşması”, duman yorgun bir ırmak olması “,” “Yılanın dişini bileğlemesi” ve “karanlığın koynunun buzullaşması” ibareleri, genel görüntü düzeninin yıkıldığı ve anlamın karartıldığı mısralardır.(2)

Söz uçar eski bir çalgı
Sularda titrer bir kayak
Ben mızrapları kırdım
Sen de kov gitsin, kıtlık...

“Umudun benim” derdin,
Geleceksen gel artık!

(Son Çağrı, Seyran, s.53)

Karakoç’un bu şiirinde imgenin evrensel uyuma bürünme çabası vardır. Zaman denizinin üzerinde ritmik helezonlar çizerek varlığını günümüze kadar sürdüren ses imgesi, yatay ve dikey boyutta dünyaya kök salmıştır. (...) Konuşmacı Yrd. Doç. Dr. Tarık Özcan bu açık, duru bir dille konuşmasını sürdürürken ayrıca Bahaettin Karakoç şiirleri konusunda şunları da söyledi: “Karakoç şiirlerinde yaptığımız yolculuk, imgenin şiir kültürümüzdeki yerini göstermesi bakımından önemlidir. O, güçlü bir şair olarak imgelerini özgün kılmak adına geleneğe dönmekten ve yeniliği kabullenmekten çekinmemiştir” diye sözlerini tamamladı.

Aynı saate ve günde (21 Eylül 2006 Perşembe) Bayram Bilge Tokel söz alarak özetle şunları söyledi: “Bahattin Karakoç üzerine yazmak,” İnsanı, şairi ve şiiri anlatmak demek. Çünkü o kelimenin gerçek manası ile evelen insan, ahiren şair, Bir şeyi anlatmak için malum, o şeyi anlamak gerek. Yetmişli yılların başlarında özellikle Hisar ve Hareket dergilerindeki şiirlerinden ismine aşına olduğum Karakoç’un o yıllarda bende bıraktığı ilk izlenimler: orijinal, farklı, aykırı, cesur, sıra dışı, ayrık, hiddetli, atak ve mücadeleci bir insan olarak tanıdım. Asla pasif ve korkak değil.

Sadece Bolu Beyine meydan okuma üslubuyla yazdığı şiirlerinde değil, “TapduğunKapusunda” söylediği Yunusvari söyleyişlerinde de alpça bir seda vardı. O, herkese ve her şeye cesurca meydan okuyan bir kişiliğe sahipti. Şiirlerinin isimleri bile çoğu zaman ayrıksı idi. Örneğin Koroğlu’nun Uyanırken Gördüğü En Güzel Düş Bu Düştür / Islak Direklerdeki Yorgun Kuşlar Festivali / Kaval Çalan Beyaz Atlar Korusu / Beşgen Çağrı Çiçeği / gibi daha ne ilgi çekici isimler.(....) Karakoç, şiir yazmak için öyle ilham perisi falan bekleyenlerden değildir. Yaşayarak yazan, yazarak yaşayan yegâne şairlerdendir o. Hayatını şiire, şiirini hayata adanmış bir insandı o... “

Bu özgün konuşlardan sonra oturum Başkanı Prof. Dr, İbrahim Kavaz’da konuşmacılara vermiş olduğu bilgilerden dolayı teşekkür etti ve Şair Bahaettin Karakoç’a konuşması için söz verdi:

Bahaettin Karakoç, önce tüm konuklara selam ve teşekkürlerini sunduktan sonra özetle şunları söyledi: “ En güzel sevdam: Dolunay, buna macera diyenler de var. Yıl 1986, aylardan Ocak. 1 Ocak’ta, her Dolunay’ cının elinde pırıl pırıl Dolunay’ın ilk sayısı. Dolunay’la mesaj vermeye devam ettik. Dolunay, büyük bir misyon yüklendi, ve hayal ettiği her şeyi de gerçekleştirdi.(....) Bahaettin Karakoç konuşması sırasında ayrıca şunları da açıkça dile getirdi:

- Şiir, satmaz, çünkü şiir kutsal bir sebildir. Halk yolunda akar. Şiir bir rahmettir. Gönül topraklarını beslemek için yağar. Renkli bir ışık cümbüşüdür. Şiir tek başına da bir hayattır.

- Şiir bir iç yangınıdır, kelimeler armonisidir.

- Şiir, sabır, sanat ve disiplinle elde edilen bir ses esansıdır. Boşlukta hazla yuvarlanan bir ışık küresidir ve şiir tabiatın şahdamarıdır.

- Çok köşeli geometrik bir cisme benzeyen şiir, ibadette esriklığe eren ruhumuzun sıcak iklimidir.

- Şiir bir AŞK yemini gibidir. Ana sütü gibi helâl bir sözdür şiir.

- Şiir parayla, pulla satılmaz, şiir gönül antenleriyle alınır. Şiir duyulur, şiir özümленir.

- Şiirde dil, şiirde mesaj, şiirde, musikide ki solfej, kurallara paralel iç ve dış ahenk vardır. Ortaya çıkan biçim şiirin ana ögesidir. Kısacası şiir, dillerden süzülüp gelen, derunumuzda bükülen ipliğe boncuk boncuk dizilen bir ses olgusudur.

- Bana ayna oldular, bana benim göremediklerimi gösterdiler. Kendilerine teşekkür ediyor, ellerine sağlık diyorum. (3)

SÖZÜN ÖZÜ, Kahramanmaraş coğrafyası içinde yetişip büyüyen, şair bir aileden gelen şiirimizin “Beyaz Kartalı” diye anılan Bahaettin Karakoç kendine özgü şiirleriyle yarım asırdan fazla Türk şiirine ve Türk kültürüne hizmet etti. Şiirlerinden

dolayı birçok ödüller aldı. 76 yıllık bir şiir serüveni vardı. Türk şiir edebiyatına birçok eserler kazandırdı, Adı sokaklara ve caddelere verildi. Şiirleri üniversitelerimizde tez ve Yüksek Lisans konusu oldu. Ona Sütçü İmam Üniversitesi tarafından Fahri Doktora Unvanı verildi (2014). Türk Edebiyatında “ Dede Korkut ve Beyaz Kartal “ diye anıldı. Şiirleri okul kitaplarımızda yer aldığı gibi birçok yabancı dile de çevrildi. Hayatı ve şiirleri bağlamında hakkında kitaplar yazıldı, sanat ve kültür dergileri onun için özel sayılar çıkardı. 1960 yılından itibaren şiir yazmaya başları ve birçok yayın organlarında yer aldı.

Şiir kitaplarından bazıları: Mevsimler ve Ötesi (1962),Seyran(1973), Sevgi Turnaları(1975), Zaman Bir Beyaz Türküdür (1984),Bir Çift Bir Beyaz Kartal (1986),Menzil(1991), Beyaz Dilekçe (1995),Leyl ü Nehar Aşk(1997), Aşk Mektupları (1999),Ay Işığında Serenatlar (2001), Barış Çağırısı Şiirleri (2009) esenleri yayımlanmıştır. Şiir ve yazılarında özellikle yaşayan Türkçeyi kullanmıştır. Ünlü halk şairi Abdurrahim Karakoç’un ağabeyidir. A.RahimKarakoç’uda 07 Haziran 2012 de yitirdik. Onu da rahmetle anmadan geçemeyeceğim.

Bahaettin Karakoç, 05 Mart 1930 yılında Elbistan’ın Cela Köyünde (Ekinözü İlçesi) doğdu. Daha küçük yaşta iken okumaya ve özellikle şiirimizi sevmiştir. İlkokulu köyünde okuduktan sonra Düziçi Köy Enstitüsü okumuş ve daha sonra Hasanoglan Köy Enstitüsü de okuyarak sağlık memuru olarak Sağlık Bakanlığı bünyesinde göreve başladı. 1982 yılında emekliye ayrıldı. Bahaettin Karakoç 88 yaşında iken aramızdan (17 Ekim 2018) ‘de elveda deyip öbür âleme göç etti. Mekânı cennet olsun. Başta KARAKOÇ ailesi olmak üzere tüm sevenlerine baş sağlığı diliyorum.

1-Tahir Görenli, Alkaş, Yıl;18, S:103,Ocak- Şubat 2019

2-14. Uluslararası Hazar Şiir Akşamları Güldestesi (21 Eylül 2006)- Ekim 2007- Elazığ, s.176-178)

3-A.g.e

SEVİNÇ ÇOKUM'LA ROMANCILIĞI ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ

Konuşan : Dilber TAHİROĞLU

DT: Bildiğimiz kadarıyla yazarlığa Hisar dergisinde hikâye ile adım attınız. İlk hikâyelerinizin Hisar'da çıkması sizi Hisar grubu şair ve yazarlarından yapar mı?

DT: internet ortamındaki bilgi kirliliği malumunuzdur. Birçok ünlü isim hakkında yalan yanlış çokça bilgi dolaşmaktadır. Sizin de bu konuda rahatsız olduğunuz hususlar var mıdır?

SC (1. ve 2. sorularınıza cevaptır.):

Hikâyelerimden bir ikisi, Hisar'dan önce Yelken, Eflatun gibi dergilerde yer almıştı. Yetmişli yılların başlarıydı ve Ankara'da yayınını sürdüren Başkent Gazetesi'nin "Kültür – Sanat" sayfasında o ara şiirlerim çıkıyordu. O zamanlar sanata daha bir ayrıcalık tanınıyor, edebiyat ciddi biçimde izleniyordu. Hikâyelerim kitap olabilecek ve bana güven verebilecek düzeye geldiğinde fakülteden bir arkadaşım bunları beğendiğinden olacak başka birisine daha göstermek istediğini söylemişti. Bugün öyküleriyle ve edebiyat araştırmalarıyla tanınan Nursel Duruel'e... Böylelikle Nursel'le tanıştım. Okuduktan sonra, hikâyelerin ilgisini çektiğini, bunları dayısına göstermek istediğini söyledi. Dayısının kim olduğunu bilmiyordum, sorduğumda gayet sakin, "Tarık Buğra..." dedi. Bu ismi duyunca çok şaşırdım ve heyecanlandım tabii. O dönemde olduğu kadar, yarınlarda da var olacağı belli, güçlü bir kalemdi. Benim için nasıl bir şans kapısı açıldığını belirleyemiyordum zihnimde. Tarık Buğra'dan uzun süre cevap gelmedi; nihayet Nursel bana altına imza atılmamış bir sayfalık değerlendirme mektubu getirdi. Öykülerin birkaçını Hisar dergisine gönderdiğini bunlar yayınlandıktan sonra öğrenecektim. Hisar dergisini bir iki görmüştüm daha önce. O tarihlerde (1971-72) Taksim'de bir bayi vardı. Önünden geçerken mandalla bir taşıyıcıya asılı olan çeşitli dergilere göz atardım şöyle bir. İçindeki imzalar sırayla kapağa yazılmış olurdu. O gün Hisar'ın kapağında ansızın ismimi gördüm. Müthiş bir sevinçti o, öykü Bir Eski Sokak Sesi'ydi. Sonraları kitabıma ad olacak Eğik Ağaçlar 1, Eğik Ağaçlar 2 de diğer sayılarda yer aldı. Derginin sahibi Mehmet Çınarlı benden yeni hikâyeler isterken mektubunda şöyle diyordu: "Hikâyelerinizi doğrudan doğruya bana gönderebilirdiniz. Arada bir aracıya ne gerek vardı?" Sonraları fark ettim, Çınarlı, sözünü hiç sakınmayan bir insandı, paldır küldür söylerdi.

Aynı mektupta "Bir Eski Sokak Sesi'ni okurken içim ürperdi." diyordu. O zamanlar yazarlar birbirlerine uzun mektuplar yazarlardı, bunca dar değildi saatler.

Ayrıca hiç üşenmezdik. Cevabımda Tarık Buğra'nın belki de sürpriz olsun veya mesafeli kalmak açısından beni bilgilendirmediğini, dolayısıyla yayınlandıktan sonra haberim olduğunu yazdım. Tarık Buğra'nın bu davranışı aklına yazarlığı koymuş, çevresinde tanıdık yayıncı, yol göstericisi bulunmayan benim gibi birisine gerçekten aşılmaz bir dağ aşmanın güvenini verdi. Fakat o sırada Türk Edebiyatı dergisiyle de bağ kuruldu. Bu iki dergi arasında bir rekabet başladı. Mesela Çınarlı "Biz varken Türk Edebiyatı dergisine ne gerek?" diyordu. Gerekçesi de Hisar'a yazarların çoğunun Türk Edebiyatı'nda da yer almasıydı. Ne ki biri Ankara, diğeri İstanbul dergisiydi. Oraya da yazmaya başladım.

Töre'de bir iki yazım çıkmıştır, o kadar. İleriki tarihlerde Varlık dergisi, Hürriyet Gösteri, Dünya Kitap gibi yayın organlarına hikâye deneme, inceleme yazıları verdim. Ben hiçbir ekole mensup değilim, bağımsız bir yazarım. Bir yazarın varlığı, gücü, kişiliği, dünyası ufuklarının genişliğinde farklılıklar, aşamalar renklilikler göstererek oluşur. Öncesini ve hangi anlayışlarla bir araya gelip kurulduğunu bilmediğim Hisar dergisinde bazı hikâyelerimin ilk başlarda çıkmış olması sebebiyle birilerinin ortaya attığı Hisarcılar adı altında nitelendirilmem yanlıştır. Bazı toplantılarda biyografim verilirken, benim için Hisarcı ifadesinin kullanılmasından rahatsızlık duyuyorum doğrusu. Sanırım bazı sınavlarda böylesi bir yakıştırmanın bulunduğu sorular da sorulmuştur. Hisar'ın elbette dergi sayfalarını kalemi dikkat çekici olanlara açmasının yazarlara katkısı yadsınamaz. Ama kendinize has bir kimliği ve dünyayı eserlerinizle oluşturduktan sonra artık size Hisarcı veya şuncu buncu denmesi doğru olmaz.. Bu bilgi karmaşıklığı ne yazık ki küresel dünyamızda kıvılcım gibi sıçrayarak yayılıyor. Dikkatli araştırmacıların bu yanlışlıkları gidermeleri beklenir.

D.T: Romancılığınız hikâyeciliğinizin önüne geçmiş görünüyor. Tespitimiz doğru mudur?

S.Ç.: Öykülerim gerçekten ilgi gördü, yeni bir ses getirdi. 70 - 80 arasındaki zaman diliminde kadın hikâyecilerin artarda ortaya çıktığını ve öykü türüne damgasını vurduğunu görüyoruz. Ancak yazar kadınların yanı sıra erkek kalemlerin de hikâyeciliğimizin en canlı döneminde imzaları olduğunu bilmeliyiz. Bu isimler unutulmadı. Ve o dönem erkek kadın ayırt etmeden söyleyecek olursam yepyeni bir hikâye ortamı doğdu, güzel ustalıkla kitaplar yazıldı. Gerçi siyasi, ideolojik farklılıkların yarattığı bir ayrımcılık da yazmanın beraberinde yürüdü, ama toplumsal sorunlara, iç dünyamıza giren örnekler sunularak bugüne kadar yaşaya gelen ve bugünden sonra da yaşayacak gibi görünen öykü kalemleri ortaya çıktı.

Ben, romana 1977'de geçtim. Hikâye ve romanı bir arada yürüttüm uzun süre. En son 2010 yılında öykü dalında Al Çiçeğin Moru kitabım yayımlandı. Fakat anlatmak istediklerim için roman bir ihtiyaç gibi doğdu bende. Bu türü daha iyiye götürmek için kolları sıvadım. Roman, bana yazdıkça geniş ufuklar gösterdi; daha

kararlı, daha severek yazdım. Tabii şu noktaya da değinmeden geçemem; kişiler arasında bağlar kurmak, olay parçalarını bütünleştirmek bir çeşit oyun gibi cazip geliyordu bana. Yeni yeni insanları hayata sürmek, onları konuşturmak, onlara hikâyeler uydurmak ya da gerçeklerden aldığım kesitleri birbirine eklemek bu türde ustalaşmak benim için yeni bir sığınaktı. Bu dalda daha derinleşmek, insan derinliklerini deşmek, daha iyisini yazmak için uğraş vermek bana uygun bir yoldu. Ayrıca romanda da başarılı olabileceğimi kanıtlamak gibi bir derdim vardı. Ve giderek farklı farklı konular, kişiler ve teknikler kullanarak, bir çeşit mektep oluşturarak sanatımı kabul ettirme savaşıydı bu.

Zaman içerisinde romanımın öykümün önüne geçtiğine ben de inanıyorum

D.T: Günümüz Türkiye'sindeki edebiyat ortamını ve yazar-okur ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

SÇ: Edebiyat ortamı canlı gibi dursa da onun önüne geçen daha başka yansımalar belirliyor günümüzü. Kimilerince maksat kitap yazmış olmak, kendini göstermek, kalabalıkları toplamak ve ünlenmek. Gözlemlediğimde her ay, her yıl birçok kitabın basıldığını görüyorum. Bütün bu yayın canlılığına rağmen edebiyat sevgisinin aslında rekabet heyecanlarının yaşandığı, okunan kitabın unutulmazlık kazandığı önceki dönemlerde üstte tutulduğunu hatırlamak lazım. Şimdi her şey tüketimin yok ettiği, çöpe attığı veya boşluğa fırlattığı türden çabalar olarak bana görünüyor. Okuduklarınızdan aklınızda ne kaldı diye sorsanız çoğu “hiç” diye cevap verirler. Oysaki romanın sizde bir şeyler bırakması önceleri çok önemsenirdi, hayır hayır, ders çıkarmak değil, etkiler bırakmak... Bana göre roman onu yazanın ustalığını hissettirdiği zaman değerlendirir, roman yazmış olmak için yazmak gelip geçiciliğe mahkûmdur. Romanın okunduktan sonra yüzeyde kalmayan etkileri olmalıdır, ya da yıllar sonra okuyan kişi o eserden bir şeyler hatırlamalıdır. Canlandırdığınız roman kişileriyle, kullanılan vurucu cümleleri, etkili anlatımıyla, parlak imajlarıyla zihinlere bir değerlendirme bırakmalı.

Fakat kaç kişinin kendi çabasıyla alacağı kitaplar arasında bir seçim yaptığını söyleyebiliriz? Tavsiye ile alabilirler. Elbette onu beğenmek zorunda değiller, ama bir roman kültürü kendilerinde gelişmeye başlamışsa sıradan romanla düzeyli romanı ayırt etme yolundadırlar. Ancak öyle bir anlayış yerleşiyor ki, iyi yazılmış bir roman için, genç bir üniversiteli sıkıldığını, kitabı yarı yerde bıraktığını söyleyebiliyor. Demek ki bunlar bir Kafka'da veya Marcel Proust'ta da sıkılacaklar. Onlar zannediyorlar ki, çok satan kitap gerçekten başarılıdır ve okunmalıdır. Takdim yani sunuluş böyle çünkü. Kitap artık pazarlanan bir üründür, yazarı ve yazdıklarıyla hayatiyeti reklama bağlıdır. Elbette reklam asrının bütün nesneleri, kahramanları, şarkıcıları, parfümleri, sabunları gibi. Gerçek emek ürünü kitaplarsa tezgâhların gerisinde olacak veya tezgâhlarda olmayacaktır. Değerlerin depolarda çürütülmesi, dehliz karanlıklarına gömülmesi anlamındadır bu. Öyle bir pazar ki değersiz

yüceltip öne sürerken sizi yok ediyor, unutturuyor, itibardan düşürmeye çalışıyor. Böyle bir çağ işte...

DT: Geliştirdiğiniz "Abukizm" felsefesi ve "Abukistyazar"ı nasıl tanımlarsınız?

SÇ: Abukizm, Tren Burdan Geçmiyor adlı romanımı yazdığım sıralarda ortaya attığım bir çeşit aykırılık veya manifestodur. İnce alay veya eleştiri, gerçekle hayal arasında git geller yer yer mizah taşıyan bir içsel isyan biçimi... Kendin olmak istemi ve haykırışı bir bakıma. Romanın etkileyici

kişilerinden sokak çocuğu Sonsuz'u canlandırırken romanla birlikte onun sokak ağzıyla konuşmalarından ve aslında benim kaleme aldığım şiirlerinden doğdu. Abukluk saçmalık demek biliyorsunuz; sanat açısından saçmalık kural dışı aykırılık anlamında tabii. Batı edebiyatında özellikle Fransız Edebiyatı'nda gördüğümüz akımlar, Tanzimat ve Servet-i Fünun dönemlerinde bizim edebiyatımızı da etkilemiştir. Batıda ne gibi bir yenilik olursa ister edebiyatta, ister sinemada veya resimde; biz mutlaka bunlardan esinlenmişizdir. Hiçbir iddiam olmadığı hâlde belki biraz ironi yapmak, kendimizi küçümsemesem de "Bari ben de Abukizm diye bir şey ortaya atayım." düşüncesinin bunda payı olmalı. Fakat bu kadar ilgi çekeceğini düşünmemiştim. İşin biraz mizah tarafıydı bu. Aslında hayatın kabuklarını sıyıırırsanız içerisinde her şeyin saçma fakat gerçek veya benzeri gibi olduğunu görüyordunuz.

Abukizm bir bakıma sokağa açılmak, masa başı romancılığının kocaman iri lafların ötesinde sokaktaki insanı, dışlanmışların dünyasını yakalamayı ister. Sistemlere, yönetimlere, kabullenilmiş kurallara yeniden bakarak yeni doğrular arar. Böylece kendi romanımı yeni bir yere taşırken değişkenlikleri de kabullenerek saçma ve saçmalıktan türemiş bir çeşit felsefe ortaya attım; ancak bu felsefe inandırıcılık, cesurca eleştirebilmek, özgürce bakabilmek gibi özellikler taşıyor. İçerisinde mizah ve hiciv de olsa, yeni bir umut, bir güven, bir yaşama gücü çıkarabiliyoruz kendi payımıza.. Tren Burdan Geçmiyor romanımın başkahramanı Gazeteci Nüzhet herkesin yapamayacağı bir şeyi yaptı; doğru bildiğini yazmak... Kirli ve tehlikeli dünyada böyle davranabilmek elbette başkalarınca saçmalık sayılırdı; çünkü ayağına getirilen bir yığın çıkar, fayda armağanları ve tanınan imkânlar vardı, o bunları reddetti. Abukizmin kahramanlarından sayılabilir Gazeteci Nüzhet. Sonrası romanlarımda Abukizm çizgisindeki bakış daima görülecektir. Arada Kalmış Tebessüm, Çok Yapraklı İlişkiler, Kırmalı Etekler belirgin örneklerdir. Hatta tarihî bir roman olmasına rağmen Lacivert Taşı'nda bile fikirlerin tartışıldığı ya da sırf somut madde olarak gördüklerimizin ardındaki psikik hâller ve metafizik âlem, gizemli görünüşler Abukizm'in romandaki işaretleridir. Arada Kalmış Tebessüm'de sınıf çatışmaları arasında Abukizm'i resim sanatına da yansıttım. Kahramanım ressamdı. Bu kitabın 142. sayfasında ressam Feda, Abukizmi şöyle tanımlıyor: "Olmazların oluru, diyebiliriz söz gelimi. Çelişkiler yumağı... Böyle de tarif edilebilir.

Oynadığımız rollerin hangilerinin doğru ve doğal olduğunu arayan ve soran düşüncedir Abukizm.”

DT: Lise ve üniversite öğrencilerine özellikle okutulmasını istediğiniz eserinizi hangisi olsun istersiniz?

SÇ: Ben onların neyi seveceklerini bilemem elbette. Herkesin kendisine göre bir algısı, bir özümsemesi, keyif aldığı bir tür vardır. Kaldı ki benim bugüne değin yazdığım öykü ve romanlar kendi mektebimi oluşturan aşama aşama örneklerdir. Her zaman daha iyiye ve farklılıklara yol alma gayretim örnekleri... Kendini tekrarlamamak herkesin yaptığını veya denediğini taklit etmemek gibi bir çizgim olmuştur. Mesela çok bilinen gerçek bir kişinin biyografik romanını yazmayı hiç düşünmem; çünkü onu birçokları kaleme almıştır veya alabilir. Bunun gibi şu romanımı liseli veya üniversiteli gençler için yazayım, şunu da daha erişkinler için gibi ayırmalarım da yoktur. Yazarlığımın ilk yıllarından sonra karşıma belli bir kitleyi koyup yazmaktan kaçındım, ilk başlarda “Acaba şu konuyu yazarsam, şu noktaya dokunursam herhangi bir eleştiri alır mıyım veya benim için ne düşünürler?” şeklinde düşüncelerim olmuştur. Ancak bu sıkıntıları çabuk defettim. Şuna inanıyorum; özgür düşünce ve içtenlik olmadan öykü, roman yazılsa da daima eksik kalır. Onun için yazarken hiçbir otoriteyi dikkate almaksızın yazma çabasındayım ben.

DT: 1980'lerden sonra Türkiye'de kadın sorunlarını öne çıkaran eserlerin çoğaldığı görülür. Sizin eserlerinizde de aynı dönemde böyle bir eğilim olduğu söylenebilir mi?

SÇ: İlk öykü kitabım Eğik Ağaçlar'a ve sonrakilere şöyle bir bakarsak kadın kahramanları şehir ve köy kadınları diye kabaca ayırabiliriz. Tabii bunların arasında yerleşik İstanbullular, azınlıklar, Rumeli'nden, Kafkasya'dan, Kırım'dan ve daha başka yerlerden göç yoluyla gelmiş olanlar vardır. İstanbul'un kendine has eski mahallelerinde veya kırsalında yaşayanlar, seçkin semtlerde kökten görgüleriyle zarif Türkçeleriyle karşımıza çıkanlar diye de bir sınıflama yapabiliriz. Daha sonra okumuş okuyamamış, dışarda çalışan, evde çalışan, zengin veya dar geçimli kimileri yoksul kadınlar görürüz o hikâyelerde. Yani her kesimden kadına rastlarız. İstanbul'dan, Bursa'dan, Siirt'ten, Kastamonu'dan, Kütahya'dan hatta Kırım'dan... Hepsini de bir yalnızlık kuşatmıştır, kimi zaman ezilmiş, ya da dik durmaya çalışan karakterler, anneler, ablalar, düş dünyasına veya küçük mutluluklara tutunmuş, yokluklarla boğuşmuş, çocukları için yaşamış kadınlardır bunlar. Mücadeleci karakterde olanı var, ezileni, razı olanı, katlanmış var...

Romanlara gelince, kadının etkin rolü ilk tarihi romanlarım olan Bizim Diyar, Hilal Görününce ve Ağustos Başağı'nda çok fazla genişleyemese de, dirençli, güçlü yanlarıyla sevilmişlerdi. Bizim Diyar'da Gülsüm Ana, Kerime, Hilal Görününce'de Şirin Hanım, Ağustos Başağı'nda Esmâ gibi... 2017 yılında yayımlanan ve Kırım'da

geçen Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düşün, tarihi roman türünde yeni bir anlayış ve derinleşmeyi öne geçiren bir örnektir, bu kitabın söz gelimi otuz yıl önce yazdığım örneklerle karşılaştırılması iyi olur. Bu yeni çizgide insanlar meziyetleri kadar kusurları, zayıflıklarıyla hayatın gerçek insanlarına daha yakın dururlar. Mesela Sütanne (Südanay), Kırım Giray Han'ın aşkıyla memleket hasreti arasında bocalayan genç eşi Dilara (Maria) ve zalim tarafıyla acınılası yönünü aksettirmeğe çalıştığım Zarema adlı gözde kadın böyle kuvvetli ve derinlikli tiplerdir.

80'lerin sonlarına doğru bir gazete için yazdığım iki tefrika roman Gülyüzlüm, ve Çırpıntılar, baştan yazılmamış bir romanın kadın kahramanları olarak romana yön veren kişilikleriyle fazla öne çıkmasalar da anılmalı bu konuda. Her gün sayfa sayfa yazılıp gazeteye yetiştirmenin zorluğunu ve herhangi bir yanıltan geriye dönülemeyeceği için tefrikanın dikkat isteyen bir iş olduğunu burada belirtmeliyim.

1996 da yayımlanan Karanlığa Direnen Yıldız'ın tutkulu, hayat dolu kadını İncenaz çevresindeki hayranlarına karşı adeta bir oyun çemberinde dolanan biridir. Menderes döneminden geriye kalan hayran olunacak kadınlar listesinden seçilmiş bir sembol gibidir. Süründüğü kokuları, kahkahaları, şarkıları, pişirdiği yemekleri, güzel giysileriyle bütün bir apartmanı değil semti etkileyen İncenaz'ın sevdiren, hayata bağlayan, yol gösteren hâlleri olması da ona bağlayıcı bir özellik kazandırır. İncenaz benim kadın kahramanlarım arasında ayrı bir yerde duruyor.

2000 yılının benim açımdan bir çıkışı olarak kabul ettiğim Deli Zamanlar için otobiyografik değerlendirilmesi yapılırsa da romanda ben anlatıcının yanında ikinci bir kadın daha vardır: Aypare... Hatta bazı inceleme yazılarında Aypare'nin aynı zamanda "ben" anlatıcının kendisi yani ikinci beni olduğuna dikkat edilmişti. Analitik Psikolojinin kurucusu Carl Gustav Jung'un ortaya attığı bilinçdışı, bilinçaltı, arketipler gibi konulara bağlayanlar da olmuştur. Elbette böyle bir bağ kurulabilir. Şunu söyleyebilirim, Aypare, anlatıcının romana yansıyan ikinci kişiliği gibidir. Ben, o romanda kendi gençlik çağımdaki kırılmalarımı dile getirirken kadın olmanın insan hayatını biraz daha güçleştirdiğini Aypare modelinde görüyordum.

Gece Rüzgârları (2004) Bir bakıma iki ayrı kadının iç içe hikâyesini ve yine birbirine çok yakın ve zıt iki ayrı semt insanların sosyo-kültürel yüzünü ele alıyordu. Aslında postmodern bir yapısı olduğunu söyleyebileceğimiz Gece Rüzgârları hâlli vakitli, üst düzey kültür ve yaşantıları olan insanların oturduğu Etiler semti ile onun burnunun dibinde başlayan Küçük ve Büyük Armutlu kırsalının gecekondualarında yaşayan iç göç insanların bir karşılaştırılması sayılır. İntihar olgusu gibi trajik çerçeve, romanın toplumsal ve psikolojik unsurlarını çözümlemek üzere açılmış bir dosya görünümündedir. İki ayrı intihar da benim bir zamanlar yaşadığım semtle diğerinde gerçekten yaşanmıştı. Aslında üzerinde çok konuşulması gereken bir romandı, ideolojik hiçbir vaadi mesajı olmayan, insanî değerlerle örülü bir çalışmadır... Gece Rüzgarları'nın asıl kahramanı gazeteci Süsen,

bir çeşit gözlemci... Kendisinin de sorunları, uyuşmazlıkları var. Kendisiyle ve geçmişiyile hesaplaşıyor.

Arada Kalmış Tebessüm'de darbeler dönemlerinden geçmiş, değer değişimlerinin yaşandığı ortamlarda boylanmış üç ayrı kadın vardır. İlgin, Günce, Gülheves. Üçü de romanın kahramanı Feda'nın hayatında yer almışlardır. Modern hayatın daha çok çıkar gözetken yanını seçmiş olan Gülheves, toplumcu düşünceleri, beşerî duygularıyla yeni bir dünya düşleyen İlgin, kural dışı bağımsız ruhuyla Günce... Kitabın iyi bir tahlilinin yapılması ve sınıf çatışmasını yaşayan Feda ile birlikte bu kadın kahramanların da değerlendirilmesi gerekir.

Kırmalı Etekler ezilmiş, harcanmış kadın figürünün yarı ironik yarı trajik çizgileriyle yer aldığı bir romanım (2014). Her kesimden, kadınlar... Aydını, okuyamamış olanı... O romandaki Mücella kefeninin pembe olmasını vasiyet edecek kadar kendi özgün dünyasını arıyordu ve bulamamıştı. Onun hâlâ en iyi romanlarımdan biri olduğuna inanıyorum: Yerleşik anlayışların kabullenemediği yazar Çise'den, küçük yaşta evlendirilmiş, hayatın bilgeleştirdiği Şetaret Teyze'ye, dar kafalı kocasının buyruğunda itile kakıla yaşamış ve artık sokakta yürümesini unutmuş Mücella'ya, hayırsız bir mühendise âşık olup yıllar boyu evde kalan komşu kızı Mürver'e kadar hepsi hayalleri ufalanmış, yok farz edilmiş, kendi güçleriyle doğrulmuş kadınlardı. Kırmalı Etekler'in bizdeki toplumsal kadın yaralarına eğildiğini söyleyebiliriz. Doğal bir zaviyeden bakarak, içtenliği, özgürce söylemleri içine alan bir romandır Kırmalı Etekler.

DT: Romanlarınızdaki göç olgusu (Bizim Diyar, Çırpıntılar vs.) yine aile köklerinle ilgili olabilir mi?

SÇ: Göç olgusunu tarihsel boyuttaki göçle iç göç olarak değerlendirmek doğru olur. Buna göre öykü ve romanlarımda (hepsinde olmasa da) yer tutar. Osmanlı topraklarının belli bir zirveye çıkıştan sonra artarda yaşanan savaşlar ve toprak kayıpları sonucu doğudan, batıdan, kuzeyden göçler başlar. Özellikle 93 Harbi'yle birlikte (Osmanlı Rus Savaşı1877) büyük bir sökülüş hâlinde devam eder. Buna sonraki Balkan Savaşı'nın (1912-1913) ıstırapları eklenir. Felaketin büyüklüğü kaybedilen topraklarla birlikte orada bırakılan hayatlardır, bir kültür mirasıdır kısacası. Evlâd-ı Fâtihan doğduğu, kendi unvanları ve değerleriyle yaşadığı, nice eserler, abidelerle donattığı o topraklardan kim bilir nasıl bir yürek acısıyla ayrılıyordu... Ben bunları yıllar önce kayınvalidemden dinlemiştim, hatta o anlatırken belki bir gün yazarım diyerek not tutardım. Eşimin annesi baba tarafından Selanikli, anne tarafından Usturumca ve Üsküp'tendi. Kayınvalidem, Balkan Savaşı sırasındaki göç hikâyesini annesinden dinlemişti. Aslında ninelerin o sıralarda çok genç oldukları için, sırtlarına yastık koyup ihtiyar kadın kılığında yollara düştüklerinde kuşaklarında alabildiği ölçüde tapu evrakı olduğunu öğrenmiştim, Bir ara o tapuları bana gösterdiler, farklı yerlerde 7 konak vardı (Radovişte, Bursinik

gibi), dükkânlar, meralar, çiftlikler, birkaç hamam vs... Bunlar eski Osmanlı harfleriyle yazıldığı için ben okuyabiliyordum. Kayınvalidem Bulgar, Sırp, Yunan birliklerinin şehirlere köylere gelip evleri, çiftlikleri bastıklarını, çetelerin yollarda göç kabilelerine saldırdıklarını, Osmanlı Türklerinin öle yite yol aldıklarını anlatıyordu. Bizim Diyar romanı böyle doğdu. Aslında sözlü kaynaklar roman için yaşanmış ve gözleme dayalı olması bakımından daha elverişlidir, ancak sadece sözlü kaynaklar yeterli değildir, onun için yazılı kaynaklara da başvurulması gerekir. Fakat tarihî romanın bir tarih kitabı olmadığını göz önünde tutmak lazım. Çünkü ister istemez romancının kurguyla ilgili kendi hayal gücü işin içine girecektir. Zira roman temelde bir tasarımdır.

Hilal Görününce'de haritalar, folklorik malzeme, kitap, dergi gibi kaynakların yanında Kırım Tatar Türkleriyle görüşmelerim, onların anı- anlatıları, verdikleri kitaplar yol gösterici olmuştur. Kırım yaşantılarını ve edebiyatını belgeleyen ve EMEL dergisinin basımına Romanya'da başlayıp Türkiye'de devam eden Kırım'ın istiklal mücadelesinin önde gelen isimlerinden Müstecip Ülküsal'la görüşmelerimiz oldu. Kırım Türk Tatar Tarihi kitabı her zaman elimin altındaydı. Eşimin babasının vaktiyle Kırım'dan göç etmiş bir ailenin evladı olmasıyla Kırım Tatarları hakkında bazı bilgilere sahiptim zaten. Gerek İstanbul'da gerekse Bursa'da bulunduğum zamanlarda yemek adetlerini öğrenmiştim, ayrıca türkü ve tekerlemelerine kulağım alıştı. Önemli olan bana yabancı olmayan çabuk kaynaşabildiğim bir atmosferdi. Sanırım Hilal Görününce'nin okuyucuda bıraktığı etki, çalışmalarımın bir roman ortamını doğal olarak yaratabilmesindendi. Nitekim bu eserden 30 yıl sonra yazdığım (2017) Gözyaşı Çeşmesi-Kırım'da Son Düğün'e Hilal Görününce için sarf ettiğim emek yol gösterdi.

Göç romanlarımdan birisi de Çırpıntılar (1991). Bu kitabım da Gülyüzlüm gibi gazetede tefrika edilmişti, sonradan kitaplaştı. İnsanlarımızın en son aklına gelebilecek çok uzak bir mesafedeydi Avustralya, fakat orada da diğer ülkelerden olduğu gibi Türkiye'den giden epeyce insanımız vardı. Ben o uzak diyarda yeni bir hayat kurmağa gitmiş bir Türk ailesini, onların uyumsuzluklarını, tutunma savaşını ele aldım, bunun için yazılabilecek kadar bilgi belge elimde vardı. Ayrıyeten kendi malzemem, kurgu kişileri ve hayal gücüm de işin içine girdi elbette.

DT: Ağustos Başağı'ndan sonraki romanlarınızda otobiyografik bir özellik olduğunu söyleyebilir miyiz?

SC: Ağustos Başağı romanımdan sonrakilere, Lacivert Taşı ve Gözyaşı Çeşmesi dışında 60'lı yıllardan şu günlere uzanan bir zaman dilimine tanıklık eder. Yani 50'li 60'lı yıllardan 2015'e doğru akan bir zaman parçasından söz ediyorum. Bu çizgide yazdıklarımı bütünüyle otobiyografik roman saymak yanlış olur. Bunların içerisinde Deli Zamanlar (2000) romanımda açıkça kimliğimi ortaya koymasam da ben anlatıcının yer aldığı doğrudur, yine de çoğu yerde kendimi anlatmak yerine başka

birini yani Aypare'yi anlatmış olmakla bu çizgi farklılaşır. Aypare'ye benim ikinci kimliğim gibi bakanlar oldu, belki yansımalarımdı o karakter. Ne var ki o bir kurgu kadındır ve hayatının seyri benimkine benzemez.

Deli Zamanlar'dan biraz önce yazdığım (1996) Karanlığa Direnen Yıldız'da anlatıcı yazar veya gözlemci benim. Olaylara, kişilere dışardan bakan, onları karakterize eden bir gözlemciyim. Olaylar benim başımdan geçmiyor, ara ara okuyucuya mekânı ve zamanı inandırıcı kılmak için kendi ailemden ve onların tepkilerinden, günlük yaşayışlarımızdan, darbenin sert görünümülerinden, sahici bir ortam canlandırıyorum, o kadar. Bunun için Karanlığa Direnen Yıldız'a otobiyografik roman diyemeyiz.

Kırmalı Etekler'deki yarı gerçek yarı kurgu insanların arasında yazar Çise benden benzerlikler taşısa da ayrılan ve farklı yanları bulunuyor. Fakat Çise'nin çıkışları, sessiz çığlığı, aykırı duruşu açısından benimle özdeşleştiği doğrudur. Yazarlığının evrelerini, gördüğü ilgi ya da ilgisizlikleri anlatırken de. Demek ki zaman zaman ben, zaman zaman da başkası oluyor Çise. Sonuç olarak şunu belirteyim, yazarın gölgesinin hiç mi hiç sızmadığı roman başka bir şeydir bence. Diğer romanlarımda da onları özgün olarak ve kendimden soyutlayarak canlandırmaya çalışsam da ister istemez benden bir şeyler yansımıştır içerisine. Çünkü bir romancı için kendi hayatı elindeki en önemli malzemedir; masal da anlatsanız inandırıcı olmak esastır. Yediğiniz elmanın tadını hissettireceksiniz.

Söyleşi için çok teşekkür ederim...

KERKÜK MEKTUBU

Hikmet ELİTAŞ

Bülbül feryad eder, vakt-ı seherde
Gülizardagalan güller soluptur.
Üreğimiz düşmüş, onulmaz derde,
Gözlerime ganlı seller doluptur.

Bu zulüm ateştir, bu zulüm kordur
Elbet her gecenin sabahı vardır
Bizimdir bu toprak, nice yıllardır
Mevlam'dabiliptir, kulda biliptir.

Yaramıza taşlar bassam kim bile,
Gücensem kim bile, küssem kim bile
Şu aleme zehir gussam kim bile
Başımıza yaman haller geliptir.

Bilir beni bu el, bu toprak tanır,
Ciğerim kavrulur, üreğimyanır...
Göz yaşımdanTürkmeneli yıkanır
Analarım ak saçını yoluptur.

Hallarımız böyle çetin olanda,
Hayalime eski günler gelende...
Otağımız sılamızda galanda
Gayri yurdum gurbet eller oluptur.

AY GÖKLERDE

İsmail ÖZMEL

Ağustos'un 12'si aydede gökte
Karagöz'e benzetsem yüzünü, kızarmısın?
Ya Hacivat'a, kim laf yetiştirir sana?
Sen ışıgınla cevap verirsin:
Yar bana bir eğlence!
Gönlümü eğlendirir, ben hayat veririm yüreğine
Yürek bana ses verir
Tertemiz ayışığı, huzurunda yüzümüz ak
Ak olur yüzler erdemle
Erdemle ölümsüzleşir sevgi, saygı

Halden anlayana can kurban
Can Kurban sevgiliye, sevgiliye ne versen az.

Kucaklayarak anlatır çocuklar sevgilerini,
Ben yazıyla, rüzgârlı bir tepede çılgılla
Bu sesi bir sen duyarsın bir de ben.
Ne meraklı şeysin merak mı ediyorsun
Kulak ver sessizliğe, kulak ver gönlüne
O ne umuyorsa ben onu söylerim
Çünkü benim aydedem göklerde.

AĞLAMAK YEŞERTİYOR KURUMUŞ TOPRAKLARI

Mehmet BAŞ

Denizi taşıdığım bir eylül sabahında
Sarayburnu önünde çığlık atıyor gemiler
Surların eteğinde sararmış otlar gibi
Selam veriyorum boğazın masmavi sularına

Eski çeşmelerin yosun tutmuş taşlarına bakarak
İstanbul içinde kim bilir kaç İstanbul yitirdim
Ahşaptan konakların gölgesinde erirken
Günlerin bohçasında hüznüler biriktirdim

Deniz uzaklarda mavi bir lekeden ibaret
Güneş görmeyen apartmanın altında tekstil atölyeleri
Sıvasız binaların önünde seyyar satıcılar
Şehir yeni demlenmiş bir çay gibi buğulanıyor

Sigortasız çalışan işçilerin ağarmış saçları
Bir konteynır ranzasında geceyi içiyorlar
Gece kurşungeçirmez bir yelek gibi sisler içinde
Garipler durağından sessizce geçiyorlar

Pansiyondan hafta sonu evci çıkan çocuklar
Köşeyi döner dönmez bir sigara yakıyorlar
Öğrenci bileti geçmiyor bu şehrin vitrinlerinde
Bir köşe başında öylece üşüyorlar

Beni bir şarkıyla dinlendiriyor hüznüm
Ağlamak yeşertiyor kurumuş toprakları
Belediye otobüslerinin buğulanmış camlarına
Kim bilir kaç intihar yaslanıyor giderken

NIĞDE'DE ÜÇ KANDİL

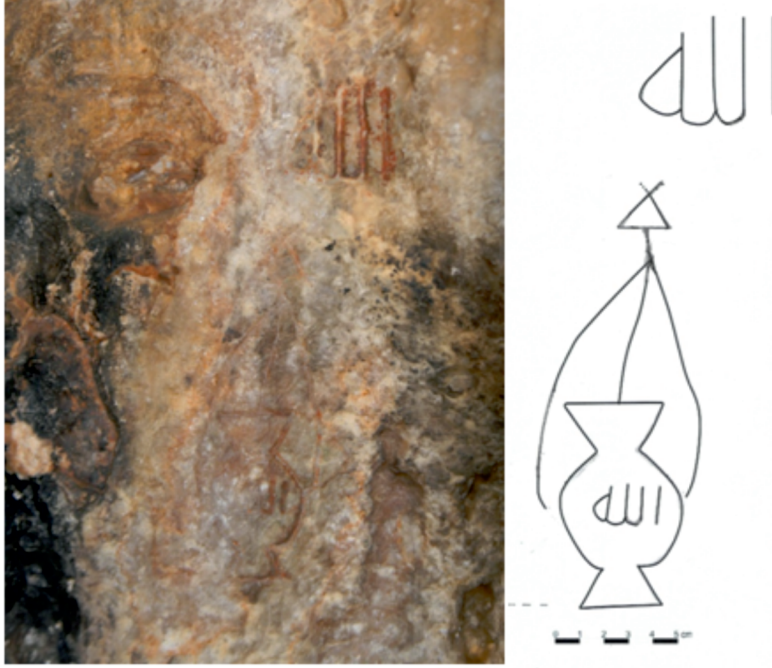
Mustafa ERYAMAN (Arkeolog)

Niğde, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başşehri Konya'dan sonraki en önemli Selçuklu şehirlerinden birisi olmuştur. Anadolu Selçuklu Devletinin güç kaybederek zayıflaması neticesinde Anadolu genelinde olduğu gibi Niğde'de de beylikler dönemi başlar. Niğde şehrinde, Anadolu Selçuklu Devleti sonrası İlhanlılar, Eratnalılar ve Karamanoğlu Beylikleri görülür. Niğde'ye vali atayarak şehri yönetmeye başlayan İlhanlılar (1312-1335) şehrin imarında da etkili olmuşlardır. Sonrasında Orta Anadolu'da kurulan ve hüküm süren İlhanlılardan türediğini gördüğümüz Eratna Beyliğine (1335-1381) dâhil olan Niğde (Özkarcı 1996:105) şehri; akabinde Karamanoğlu Alâeddin Ali Bey (1361-1398) tarafından ele geçirilerek Karamanoğlu Beyliği topraklarına katılmıştır (Özkarcı 2014: 25).

Çalışmamızın konusunu oluşturan Niğde şehrinde üç farklı mekânda bulunan kandil örneklerini dönemleriyle anlatmaya çalışacağız. İslam sanatında kandil motifi karşımıza sıkça çıkan motiflerin başında gelmektedir. Kandiller araştırmacılarca, Allah ve O'nun nuru ile doğrudan ilişkilendirilen sembollerdir. Nur sembolizminin İslam inanç biçimlerinde en başta Allah'ı temsil ettiği bunun yanı sıra farklı anlamlara da geldiği anlaşılmaktadır. Ayrıca kandilin kullanım yerlerine göre ve biçimsel olarak değişik türlerinin olması farklı temsiller meydana getirdiğinin göstergesidir (Yelen 2017:471). Kandil motiflerinin kaynağı, Kur'an-ı Kerim'de Nur Suresi'nde geçen ve Gazali'nin "Mişkatü'l-Envar" (Niş İçindeki Işık) benzetmesinde bulunduğu ilahi ışıktır. Bu sayede ışık veren bu objelere mistik bir anlam verilmektedir. Mimari üzerinde yer verilen kandil motifleri Sufizm'deki ışık sembolizminin bir yansıması olarak görülmektedir (Baş 2006:330).

İlk kandil örneğimiz; Niğde İli merkezine 6.5 km. uzaklıkta, ilin doğu-güneydoğu yönünde sıralan, İtulumaz Dağı ile Kızıldağ'ın arasında yer alan yelpaze forumundaki dik yamacın zirveye oldukça yakın, sarp kısmında bulunan kaya kütesindedir. Bu alan denizden yaklaşık olarak 1950 m. yüksekliktedir. Niğde'yi ve çevresini görececek bir konumla, batı-kuzeybatı yönünde kireçtaşı kaya kütesinin (Ashab-ı Kehf mağaralarında olduğu gibi) kuzeybatıya bakan yönde üst üste gelecek şekilde iki tane doğal kaya kovuğu vardır. Bu kaya kovuklarında Anadolu Selçuklu döneminin sonlarına doğru tarihlediğimiz İslami dönem bir takım motif ve dini içerikli yazı uygulamaları bulunmaktadır. II No'lu Kaya Kovuğu Hücresi olarak isimlendirdiğimiz kovuğun girişinin tam karşısına gelen, mekânın güneyindeki kaya yüzeyini kaplayacak şekilde iki ayrı kompozisyon dikkati çekmektedir. Kazıma tekniğinde oluşturulan kompozisyonda ilk olarak, yaklaşık 4 cm. yüksekliğinde, 5,5

cm. genişliğinde harekesiz Arapça “Allah” yazısı vardır. Yazının hemen altında uzun boyunlu, dışa açılan geniş ağızlı ve dipli, yuvarlak karınlı, yaklaşık olarak 7,5 cm. yüksekliğe sahip üç bağla üstte üçgen başlığa bağlanan askılı kandil uygulaması vardır (Eryaman 2017:203) (Foto.1:Şek.1).

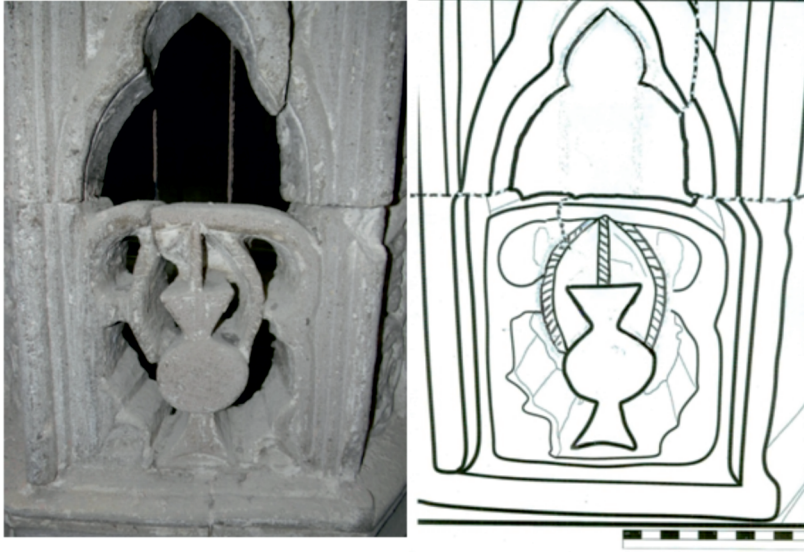
Fotoğraf 1:Şekil 1: İtulumaz Dağı Kilisekaya Keşişhanesi II No’lu kaya kovuğundaki askılı kandil uygulaması ve çizimi. (Fotoğraf/çizim: Eryaman 2017 ,s.204, Fot.5, Şek.4.)

Buradaki gerek kandil gerekse “Allah” yazısı kırmızı aşı boyası ile boyanarak renklendirilmiştir. Kaya kovuğu mekânının güney kaya yüzeyindeki askılı kandil motifinin üzerinde “Allah” yazılması, yukarıda da ifade edildiği üzere nur veren bu objelere kaynağı, Kur’an-ı Kerim’in Nur Suresi ve Gazali’nin “Mişkatü’l-Envar” (Niş İçindeki Işık) benzetmesinde bulunduğu ilahi ışık anlamı verilmektedir. Bahsettiğimiz “Allah” yazılı kandil uygulamanın hemen altında devam eden ve üç satıra yayılan, düzgün ve harekesiz, kazıma “Kelime-i Tevhid” yazısı vardır. Devamında dışbükey üçer adet yarım daireler ile niş hissi verilen dikdörtgen bir çerçeve vardır (Foto.2: Şek.2). Nişte kandil uygulaması olarak adlandırdığımız kompozisyonun merkeze denk gelen yarım dairenin ortasından başlayan çizgiler ile askılı, yukarıda bahsettiğimiz kandildeki uygulama birebir (gövde içerisinde “Allah” yazısı hariç) tekrarlanmaktadır (Eryaman 2017:203).

Fotoğraf 2: Şekil 2: İtulumaz Dağı Kilisekaya Keşişhanesi II No'lu kaya kovuğundaki kemerli nişte askılı kandil uygulaması. (Fotoğraf/çizim: Eryaman 2017, s.204, Fot.6, Şek.5.)

İkinci örneğimiz İlhanlı Dönemine ait olan Sungur Bey Cami (1335) hariminin kuzey tarafına yerleştirilen üç bölümlü kesme taş mahfilin, doğu bölümündeki örnektir. Üç bölümlü mahfilin ön kısımlarında yer alan ve ajur tekniğinde yapılan korkuluklardan sadece doğu bölümündeki günümüze gelmiştir. 0.90 m. yüksekliğinde taş korkuluk, on kollu yıldızlardan gelişen geometrik motiflerle bezenmiştir. Ayrıca korkuluğun ortasında kaidesiyle birlikte silmelerle kademelendirilerek dışa sarkan bölümün yan yüzleri oyma tekniğinde bitkisel motiflerle bezenmiş, ön kenarına da ajur tekniğinde ibrik işlenmiştir (Özkarcı 2014:227). Bey mahfilinin kibleye bakan ön cephesi ajur tekniğinde yapılan korkulukla sınırlandırılmıştır. Korkuluğun tam ortasının kaidesiyle birlikte silmelerle kademelendirilerek güney yönde dışa taşkın hale getirilmesinin özel bir gayeyle ilişkili olduğunu düşünmekteyiz. Bu özel gayeyi ise bey mahfiline mihrap yerleştirilmesi düşüncesi bu alandaki tezahürü şeklinde yorumlamak mümkündür. Kemerli niş düşüncesi neticesinde dışa taşırılan bu bölümün ön cephesine işlenen (Özkarcı'nın ibrik olarak adlandırdığı) motifin esasında askılı kandil motifi olduğu sonucuna varmaktayız (Foto.3: Şek.3). “Sungur Bey Camii Askılı Kandili” olarak adlandırdığımız motif; 25 cm. yüksekliğinde, karından ise 9 cm. genişliğindedir. Uzun boyunlu, dışa açılan geniş ağızlı ve dipli, yuvarlak karınlı kandil, ağızdan ve karından üç bağ ile yukarıya bağlanmaktadır. Ajur tekniğindeki askılı kandilin hemen üzerindeki kemerli açıklığının ise kemerli mihrap hissinin tamamlayıcı unsuru olarak yorumlamaktayız.

Fotoğraf 3: Şekil 3: Sungur Bey Cami üç bölümlü kesme taş mahfilin doğu bölümündeki korkuluğunun ortasındaki kemerli nişteki askılı kandil uygulaması.

Üç bölümlü bey mahfilinin orta ve kuzey bölümlerinde de günümüze ulaşmayan korkulukların olduğunu düşünmekteyiz. Bu bölümlerin orta alanlarının kaidesiyle birlikte silmelerle kademelendirilerek güney yönde dışa taşkın halde oldukları görülür. Bu uygulamalardan yola çıkarak tıpkı doğu bölümdeki korkuluk uygulamalarının bir parçası olan ve mihrap hissi veren, kemerli askılı kandil uygulamalarının, bu bölümlerde de devam ettiğini düşündürmektedir. 2018 yılında restorasyonuna başlanılan Sungur Bey Camisinin restorasyonu ile birlikte üç bölümlü bey mahfilinin orta ve kuzey bölümlerinde günümüze ulaşmayan ajur tekniğindeki korkuluklarının yapılarak; dışa taşkın silmelerle kademelendirilen alanlara da kemerli niş içi askılı kandil uygulamalarının yapılmasının isabetli olacağı düşüncesindeyiz.

Üçüncü ve son örneğimiz XV. yüzyıla tarihlenen Eratna hükümdarı Gıyaseddin Mehmet Bey'in (1352-1365) oğlu Esen Bey'e ait olan türbenin (Özkarcı 2014:310) güney duvarı ortasında bulunan içe oyuk kemerli mihrabın sağ ve solunda ikişer adet sıva üzeri boyalarla kemerli çerçeve içerisindeki askılı kandil uygulamalarıdır (Foto.4). Sıva üzeri boyalarla uygulanan (kemerli çerçeve şeklindeki) kompozisyonlardaki gayenin mihrap hissi vermeye yönelik olduğunu düşünmekteyiz. Mihrap hissi veren bu kemerli çerçevelerin içinde ayrıca ikişerli ele alınan şamdan ve mumluklar da dikkate değer uygulamalardır. Kalemî tekniğinde oluşturulan kandiller kemerli nişlere üç bağla askılı haldedirler. Kemerli nişlerin üzerinde ayet kuşağının da görüldüğü süsleme panoları günümüze oldukça bakımsız soluk ve kısmi tahribatlarla gelebilmiştir.

Fotoğraf 4: Esen Bey Türbesi mihrabının sağ ve solunda ikişerden dört adet kalemişi kemerli nişte askılı kandil uygulamalarından birisi.

Allah'ın nuru ile özleştirilen bu motif; hem Hristiyan hem İslam tasviri sanatlarında dini bir motif olarak benimsenmiştir. Uygulamasında tip ve teknik açıdan farklılıklar arz etmesine karşın aynı anlayış ve düşünce ile uygulandığını söyleyebilmekteyiz. Hz. Muhammed'in ışık saçan bir kandil olduğu düşüncesi (Bozkurt 2001:299) temelinde; Müslümanlarca kandiller cami mihraplarında, mihraplı seccadelerde ve mezar taşlarında realist üsluplarda veya stilize edilerek çokça kullanılmıştır. İlk örneğimizdeki kandilin yuvarlak geniş karınlı gövdesi içerisinde harekesiz Arapça "Allah" yazısı vardır. Bu uygulama ise mezar taşlarındaki örneklerden de yakından hatırladığımız, Türk-İslam sanatında gelenek durumuna gelmiş bir prensibin yansıtılmasıyla ilişkilidir. Bu ilişkideki gayenin de, Allah'ın nuruyla özdeşleştirilen kandillerde yüzey kısmının bunu açıkça ifade edecek şekilde; "Allah" ibaresiyle değerlendirilmesidir (Kalfazade-Ertuğrul 1989:31). Niğde İlinde, Anadolu Selçukluların son devirlerine isabet eden 13. yy. sonları 14. yy.'ın başlarına tarihlenen (Eryaman 2017:203) Kilisekaya Keşişhanesi II No'lu kaya kovuğundaki kemerli niş içerisine yerleştirilen bu iki askılı kandil uygulaması, Sungur Bey Cami (1335)'nde bulunan Sungur Bey Camii Askılı Kandili ve Esen Bey Türbesi (XV. yüzyıl) askılı kandil uygulamalarıyla aynı yapıdadır. Askılı kandillerin mihrap hissi veren kemerli nişlerin içinde değerlendirilmesi, anlam yönünden nurun yuvası, nura ulaşılan kutsal niş, nurun olduğu yer şeklinde düşünülmesi, bu nişlere yönelerek ibadet edilmesi, bu sayede de nişte O'nun nuruna (ışığına) nail olma, yaratıcıya kavuşma hissi gibi sembolik manalar da sağladığı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Gülşen Baş, "Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimarisinde Süsleme" Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van 2006.
- Mehmet Özkarcı, Türk Kültür Varlıkları Envanteri Niğde I-II, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2014.
- Mehmet Özkarcı, "Niğde-Bor'da Eratnaoğulları'na Ait İki Kitabe", Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, II, Erzurum 1996, s.105-114.
- Mustafa Eryaman, "Türk-İslam Kültüründe Nal-ı Şerif'ler ve Niğde'deki Nal-ı Şerif Örneği", TÜBAKED S.15/2017, s.198-209.
- Nebi Bozkurt, "Kandil", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.24, İstanbul 2001, s.299-300.
- Resul Yelen, "İslam Sanatında Süsleme Sembolizmi Üzerine Yeni Yorumlar", Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, Van 2017, s.470-492.
- Selda Kalfazade-Ertuğrul Özkan, "Kandil ve Kandilin Motif Olarak Anadolu Türk Sanatındaki Kullanımı Üzerine", Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, C.2, S.5, İstanbul 1989, s.23-34.

ONLARCA DÜŞMAN TEK DEVLET, TEK ADAM

Oktay TOSUN

Şevket Süreyya Aydemir'in yazdığı "Tek Adam" adlı eserin birinci cildi 1881-1919 yani Mustafa Kemal'in doğumundan başlayıp, milli mücadeleyi başlatmak için Samsuna çıktığı zamana kadar uzanan olayları anlatıyor.

"İnsan, kendini yapma kudretinin bir hammaddesidir. Tek Adam, bu hammaddeyi yoğurarak hem kendini yaratan, hem ortaya çıkışı, milletin, kavminin, çağının tarihinde bir dönüm noktası olan Adam'dır."Eserimizin ilk cildi bu cümleler ile başlar.Mustafa Kemal Atatürk'ün o dönemin şartlarına boyun eğerek, rutin bir memur olup ülkenin batışını izlemiş olsaydı belki de hiçbir şekilde Atatürk değil hep Mustafa Kemal olarak kalacaktı. Ancak o kudret hamuruna bir iki damla vatan kanı akıtıp yoğurma işini başkasına bırakmadan, hem ülkenin hem de kendi kaderini kendisi çizerek öne çıkmayı başarmış hatta öne çıkmak ile kalmayıp güç birliklerini tamamen etrafına çekmiştir.

"Anneme askeri rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Karşı çıkacağını bildiğimden dolayı inatlaşmadım. Kabul imtihanı zamanı gelince ona sezdirmeden kendi kendime askeri rüştiyeye imtihan verdim. Böylece anneme karşı bir emrivaki yaptım."Bu alıntıda da olduğu gibi askerlik hayalinden asla ödün vermez. Oldubittiye getirerek amacını gerçekleştirir.

"Mustafa rüştiyeyi çok sevmiştir. Derslerinde başarılıydı ve hocaları çok iyiydi. Bir süre sonra Matematik hocası Yzb. Mustafa Efendi Mustafa'ya bütün dünyanın ilerde öğreneceği bir isim hediye etti: Kemal! O günden sonra Mustafa adı Mustafa Kemal olacaktı." Kemal adını çok sevdi. Hocalarına büyük saygısı vardı. Belki de onları örnek aldığı için bu kadar başarılı olduğu söylenebilir.

Çok başarılı şekilde önce Selanik sonra Manastır ve en son olarak da İstanbul'a Harbiyeli olarak gitti ve böylece resmi askerlik mesleği başlamış oldu.

Çıkarttığı gazete ve arkadaşlarıyla yaptıkları gizli toplantılar sebebiyle Suriye'ye gönderildi. Süreyya Aydemir şunu der: "Aslında herkes Mustafa Kemal'in ilk görev yerini Suriye olarak bilir. Ama bilinmez ki gizli toplantıları yüzünden sürgüne yollanmıştır."

Suriye'de görev yaptığı sırada vatan görevini kurtarmak için teşkilatlanmak gerektiğini bilir ve ufak da olsa Vatan ve Hürriyet cemiyetini kurar. Ama sürgün bitip geri döndüğünde daha kalabalık teşkilat çalışması içerisinde yer alır. Bu topluluğun adı İttihat ve Terakki cemiyetidir.

Sonra sırasıyla, 31 Mart isyanı,Trablusgarp, Balkan Olayları, Sofya Ataşemiliterliği ve en önemlisi Çanakkale savaşında yer aldı. En önemli dememizin

sebebini Süreyya Aydemir şöyle açıklar: “Mustafa Kemal’in doğum yeri Kemalyeridir (Çanakkale savaşında bir bölge) Çünkü onun çıkış noktası Çanakkale’dir. Her günü bir başka cehennem olan Çanakkale, o günlerde barut ve çürümüş insan eti kokan havası içinde verdiği kararlarla geleceğin terazisine adını, hesaplanması gereken bir ağırlık olarak koymuştur.”

Bu müthiş başarı devletin başındakiler tarafından itilaf devletleri ile resmen kölelik olan anlaşmalar yaparak gölgelemiş oldu. Bu anlaşmalardan birisi de Mondros Ateşkes Anlaşmasıdır. Mustafa Kemal en başından beri işin başa düştüğünü bildiği için artık İstanbul’da ona verilecek bir görevin kalmadığını anlar. Sene 1919’u gösterdiğinde yönetim tarafından Samsun’a gönderilir. Ama Mustafa Kemal’in başka planları vardır.

Eserin ikinci cildinde, 19 Mayıs 1919 yılında Samsun’dan başlayıp, 9 Eylül 1922 İzmir’e vardığında son buluyor. Bu durumu Aydemir şöyle açıklar: “Yollar vardır, meçhulün önümüze serdiği çizgilerdir. Bu yollarda yolcu, talihinin tezgâhında kendi kaderini dokur.” Gerçekten de öyle olmuştur ancak bu kader doğrultusunda çalışmaya koyulur.

Sırası ile Samsun, Havza, Amasya, Erzurum ve Sivas şehirleri arasında adeta mekik dokuyarak orada yaşayan bilgili ve yurtsever insanlar ile birlik olup düşmana karşı koymasına için halkı bilinçlendirip milli mücadeleyi başlatmayı başarmıştır. “Milli Sınırlar İçinde Vatan Bir Bütündür Bölünemez” sözünü Erzurum’da “Kuvayı Milliyeyi amil Milli İradeye Hâkim Kılmak Esastır,” sözünü Sivas’ta söylemiştir. Bu şehirlerde önemli kararlar alınır ve aslında en önemli diyeceğini sona saklar. Atatürk der ki: “Umumi kaide şudur ki, genel durumu yönetme ve yürütme sorumluluğunu üzerine alanlar, en önemli hedef ve en yakın tehlikeye mümkün olduğu kadar yakın bulunurlar.” Bahsettiği yer Milli Mücadelenin kalbi Ankara’ydı.

23 Nisan 1920 günü Mustafa Kemal’in deyimiyle “Hakikatlerin En Büyüğü” olan Türkiye Büyük Millet Meclisi açılır. Şevket Süreyya Aydemir’in tabiri ile: Bu meclis halkın nefesidir. Artık padişaha bakılmadan ipler ele alınır ve büyük strateji güdülerek düşmanın yurttan atılma mücadelesi başlar. Sırasıyla 1. ve 2. İnönü muharebeleri, Sakarya ve Büyük Taarruz mücadelesi ile düşmanı tamamen püskürtüp atar.

O meşhur sözünü İnönü savaşlarından sonra söyler: (Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makûs talihini de yendiniz)

Üçüncü cilt 1922 1938 yıllarını kapsıyor. Artık Gazi paşa için muharebe meydanı ardından masa başında kazanacağı savaşlar başlamış oldu. Sırasıyla saltanatı ve hilafeti kaldırdı. Kitaptan bir alıntı yaparsak: Barışı kazanmak, savaş kazanmak kadar önemliydi. Yeni Türkiye’nin Lozan Antlaşması da bu değerde idi. Lozan görüşmelerinde işgal devletlerinin şüursuz istekleri ustaca savuşturuldu ve çok önemli bir başarıya imza atılmış oldu.

Tarih 29 Ekim 1923’ü gösterdiğinde egemen kayıtsız şartsız milletin

olduğundan dolayı devletin şekli Cumhuriyet konuldu. Ama bunu hazmedemeyenler ülke içerisinde isyanlar çıkarttı. Neyse ki çıkan yasalar ile bu durum bastırıldı. Olaylar çözülünce batılı anlamda eşitlik sağlanması için yenilikler başladı. Bunlar ilke ve inkılaplar, şapka, alfabe, kılık kıyafet, eğitim alanında Tevhid-i Tedrisat, ekonomi alanında İzmir İktisat Kongresi, mecliste çok partili program ve daha nicelerinin temelleri atıldı.

Mustafa Kemal Atatürk bu durumlar ile uğraşırken kendisine hiç dikkat etmediği için hastalığı ilerledi ve yanlış teşhis yüzünden çok geç kalındı. Özel meselem dediği Hatay'ın anavatana katılımını göremeden 10 Kasım 1938 tarihinde gözlerini sonsuzluğa yumdu.

Bükrüş eski Metropolitinin dediği gibi;

“Onun ölümünden sonra dünya artık eskisi kadar enteresan değildir.”

(Dokuz Eylül Üniversitesi Türk Dili Ve Edebiyatı bölümü birinci sınıf öğrencisi)

OKUMANIN AYDINLIĞINA ÇAĞIRAN KİTAP: "GÜL AYDINLIĞI"

İzzet IRMAK

Lise öğrenciliğimin en belirgin şahsiyeti oldu. Zaten var olan okuma aşkıma farklı bir boyut kazandırdı. Hem önerdiği kitaplar hem de yazdığı yazı ve şiirlerle... En önemlisi de okuma ve yazma çabama verdiği münevver çabası desteklerle.

Mesleğinin ilk yılları idi sanırım. Asker öğretmen olarak görevlendirilmişti Bitlis Anadolu Öğretmen Lisesine. Yaklaşık bir yıl... Evet, evet sadece bir yıl dersimize girdi ama birçok arkadaşım gibi benim de üzerimde güzel bir tesir bıraktı.

Öğrenciye/insana dokunmanın, ona değer vermenin önemini belki de ilk defa onda gördüm. Bizimle konuşur, bizi dinlerdi.

Murat Soyak'ın kendine has bir tarzı ve tavrı var. Bir üslup meselesi belki de. Şiirlerini ve yazılarını daha o zamandan beri takip ederim.

2005 yılında öğretmenliğe başladım. 2006 yılında Murat hocamın Irmaklarca isimli şiir kitabı çıktı. Yanılmıyorsam 2008 yılındaydı, imzalayıp gönderdi. Çok memnun oldum. Hem okudum hem de her şiiri öğrencilerime okudum. Hocamın teklifi ile defterk isimli sitede yazmaya başladım. Güzel bir çaba idi defterk.

O zamana kadar çeşitli yerel gazete ve dergilerde güncel yazılar yazıyordum. Bu aşamada edebiyata yöneldim. Benim için bir okul oldu.

Bu arada Murat Soyak'ın kitapları çıkmaya devam etti. 2010 yılında ilk

deneme kitabı Bahar Sürgünü okuyucuyla buluştu. Ardından 2011 yılında öykü kitabı Acı Ceviz, 2012 yılında ise ikinci şiir kitabı Direniş Taşı... 2013 yılına geldiğimizde, ben Adana'da bir okulda müdür olarak görev yapıyorken, öykü seçkisi olan Kırk Öykü çıktı. O arada Murat Hocamı Adana'ya davet etme fırsatımız oldu. Bizi kırmadı geldi. Öğrencilerimizle güzel hatıralarımız oldu.

Okumak üzerine çok önemli ve özel bir çabası var Murat Soyak'ın. Öylesine geçici bir heves değil, sahici bir çaba ve ihlâşlı bir duruş. En önemlisi de hakikati asla popülizme kurban etmeyen bir okuma yazma takvası!

Yıl 2018. Murat Soyak hocam yine büyük bir nezaketle yeni çıkan kitabını imzalayarak adresime göndermiş.

Gül Aydın'lığı, Soyak'ın ikinci deneme kitabı. 209 sayfalık hacimli bir kitap. Aslında denemenin de ötesinde bir kaynak kitap bana göre. Bu yazıyı yazmak üzere bir defa okudum ama birkaç defa daha okumam gerektiğinin farkındayım. Çünkü biliyorum ki Murat Soyak titiz bir insan. Okur, araştırır; her sözünü tartarak söyler ve yazar. Öyle ise büyük bir emeğin eseri olan bu çalışmalar bir defa okumalık değil.

Kitabın ilk yazısı olan "Okumak Üzerine" bizim millet olarak okuma serüvenimize dokunan önemli bir yazı. "Kitaplar okumanın erdemini, güzelliğini, yararlarını hiç usanmadan anlatmak gerek. Okumak, insanı geliştiren, yücelten bir çaba. Okumak, başka hayatların, insanların, fikirlerin dünyasına yapılan bir yolculuk. Ötekini hakkıyla bilmenin, tanımanın en etkili yolu." diye başlıyor. Her cümlesi zülf-i yâre dokunan önemli tespitler.

Hemen ardından "Yaşamak ve Yazmak" isimli deneme geliyor. Yazmak da şüphesiz okumak kadar önemli. Yazar bu yazısında ise Türkçe kitaplarındaki kült eserlere vurgu yaparak, "Okumak eylemi olmaksızın yazmaya başlamak pek güçtür. Okuya okuya yazmak eylemi gelişir ve zenginleşir. Okumanın kesildiği yerde yazılanlar sığlaşır ve sözün tesiri azalır." diyor. Yazmak önemli ama okumak ekseninde muhakkak!

Bursa Yahut Bir Çınar Şehir, Necip Fazıl'ı Anlatmak, Türkiye'nin Maarif Davası, Mehmet Akif İnan'a Dair, Asaf Halet Çelebi Şiirine Giriş, Ahmet Haşim'in bir Mektubu Hakkında Düşünceler, Bu ülke Kitabı, Metin Önal Mengüşoğlu Edebi Şahsiyeti ve Eserlerinde Şehir Algısı, İsmail Özmel'in Şiirlerinde Mekân Unsurları... gibi edebiyatımızın önemli eser ve şahsiyetleri hakkında incelemelerin de olduğu yirmi beş dolu dolu yazıdan oluşan bir kaynak eser dediğim gibi. Gül aydınlığı, okuyucuyu kitapların, okumanın ve yazmanın aydınlığına çağırıyor.

Okumak ve yazmak yolcusu her çağdaş insanın okuması gerektiğine inandığım bir kitap. Bütün detayları anlatmaya çalışarak yazıyı uzatıp sizleri sıkmak istemiyorum. İnşallah maksat hâsıl olmuştur. Kitabın arka kapak yazısı ile bitirmiş olayım:

"Uzakları yakın eyleyen kitaplar... Issızlığın ortasında ses veren yakınımız,

yoldaşımız bizim. Her kitap içre yaşanan duygu-düşünce harmanı. Ve okumak başka hayatlara, başka düşüncelere, başka mekânlara doğru uzun, ince bir yolculuk. İç aydınlığı, içtenlik ve hakikat kitap sayfalarında. Yalnızlığımızda açan çiçek, gerçek dost, bizi bekler ışıklar içinde. Okumak eylemi ile “Her dem yeniden doğarız/Bizden kim usanası”. Kitaplar olup bitenleri düşünme, sorgulama ve yorumlama açısından gerekli. Düşünmek için bir müddet durmak gerekiyor. İşte o vakit kitap okumaları daha bir anlam kazanır. Cemil Meriç der ki: “Karanlıkları devirmek ve aydınlık bir çağın kapılarını açmak için en mükemmel silâh: Kalem. Sözle, yazıyla kazanılmayacak savaş yok... Kalem sahiplerine düşen ilk vazife: Telaş etmemek, öfkelenmemek, kin kışkırtıcısı olmamak. Halkı okumaya, düşünmeye, sevmeye alıştırmak. Bir kılıcın kazandığı zaferi, başka bir kılıç yok edebilir. Kalemle yapılan fetihler, tarihe mal olur, tarihe, yani ebediyete.” Hayata her dem iç zenginliği ile katılmak için ve sönmez hakikati yeniden anlamak/anlatmak için kitaplar okuruz.”

Okumanın aydınlığında ve yazmanın erdeminde buluşmak dileğiyle değerli dostlarım; selam ve muhabbetle...

AĞIT

Basri GOCUL

Kılıcın duvarda asılı kaldı;
Okların oklukta basılı kaldı;
Hatunun bahtına küsülü kaldı
Eşim eşim, eşim eşim eşim hey!

Başın nerededir? Yastığın burda!
Yem mi eylediler kuş ile kurda?
Dönmeyecek misin bir dahi yurda
Eşim eşim, eşim eşim, eşim hey!

Bin ağıt koşulsa gene az sana!
Erliği sevmeyen acımaz sana!
Ömrümce tutarım elbet yas sana
Eşim eşim, eşim eşim, eşim hey!..

(Türk Milli Destanı Oğuzlama. 2018 İstanbul, 4. baskı, S: 91)
Aynı adlı kitabın 75. sayıdaki ön kapağın içindeki
kapak resmini bu şiirin üstüne koyabilirsiniz.

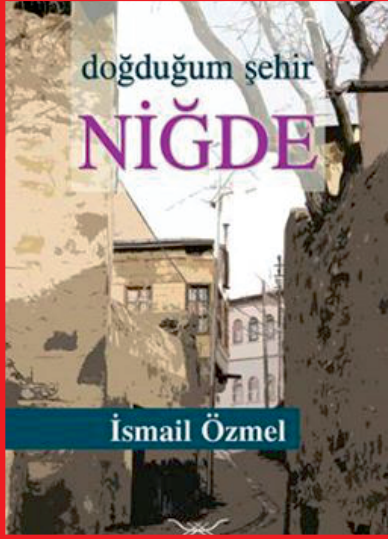
İSMAİL ÖZMEL
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE NİĞDE

heyamola
Türkiye'nin Kentleri

doğduğum şehir
NİĞDE

İsmail Özmel

Yunus Emre
Tutukluklarına Eleştirel Bir Bakış
İSMAİL ÖZMEL

İSMAİL ÖZMEL
**NİĞDELİ
ŞAİR ve YAZARLAR**

İSMAİL ÖZMEL
BÜTÜN ŞİİRLER

**TÜRK MUSİKİSİ
VE
KÜLTÜRÜMÜZ**

İsmail ÖZMEL

**55
SORUDA
DÜŞÜNEN
İNSAN**

İSMAİL ÖZMEL

İSMAİL ÖZMEL

**MUHAFAZAKÂRLIK
VE
MEDENİYET**

yade
KİTAP

9 771306 373006

79.SAYI 10 TL
AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE